ሓዳስ ኤርትራ

መበል 34 ዓመት ቁ.237 ረቡዕ 04 ሰነ 2025 ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2 ዜና

ገጽ 3 መዘክር ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ

ገጽ 4 ተሳትፎኦም ኣብ . . .

ገጽ 9 ኢትዮጵያ - ሃገርነትን . . .

ገጽ 11 ሃገራዊ ፌደረሽን ኩዕሶ . . .

መራሕቲ ደቡብ ኣፍሪቃ፡ ኩዌት፡ ቐጠርን ኮንፌደረሽን ስዊስን፡ ናይ የሃና መልእኽቲ ሰዲዶም

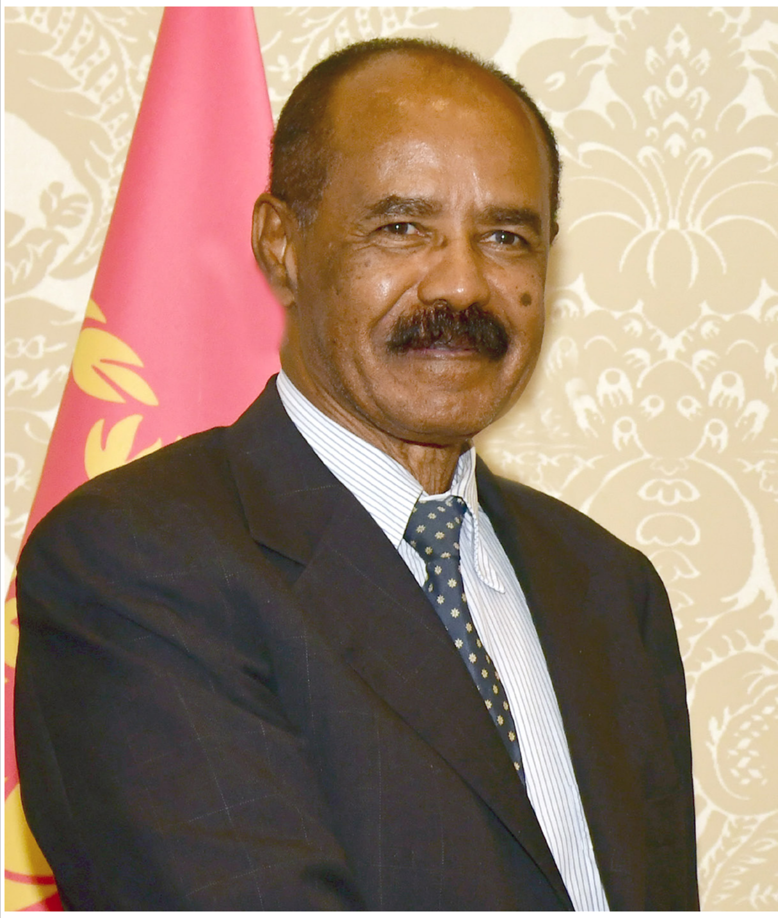

መራሕቲ ረፓብሊክ ደቡብ ኣፍሪቃ፡ ኩዌት፡ ቐጠርን ኮንፌደረሽን ስዊስን፡ ብምኽንያት ጽንብል መበል 34 ዓመት ናጽነት ኤርትራ፡ ናብ ህዝብን መንግስትን ኤርትራ ናይ የሃና መልእኽቲ ሰዲዶም።

ፕረዚደንት ረፓብሊክ ደቡብ ኣፍሪቃ ሰረል ራማፎዛ፡ ኣሚር ሃገረ ክዌት ምሽዓል ኣልኣሕመድ ኣልጃብር ኣልሳባሕ፡ ኣሚር ሃገረ ቐጠር ተሚም ቢን ሓመድ ኣልሳኒ፡ ከምኡ’ውን ፕረዚደንት ኮንፌደረሽን ስዊስ ካሪን ኬለር-ሳተር ኣብ መልእኽቶም፡ ንፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ምሉእ ጥዕና፡ ንኤርትራን ህዝባን ድማ ሰላምን ብልጽግናን ተመንዮም።

ፕረዚደንት ሰረል ራማፎዛ ኣብ’ቲ ብስም ህዝብን መንግስትን ረፓብሊክ ደቡብ ኣፍሪቃ ዝሰደዶ መልእኽቲ ብዘውሰኾ፡ ሃገሩ ነቲ ንዊሕ ዓመታት ዘቖጸረ ኣብ ሓባራዊ ባህግታት ምርግጋጽ፡ ልምዓትን ዞባዊ ምትሕግጋዝን ዝተሰረተ ክልተኣዊ ዝምድና ዓቢ ግምት ከም ዝህባ ብምጥቃስ፡ ነቲ ዝለዎ ምሕዝነትን ምትሕብባርን ንምድንፋዕ ዝለዎ ድሌት ኣረጋጊጹ።

ጽንብል ናጽነት ኣብ ዝተፈላለያ ሃገራት ተባዒሉ

ኣብ ዝተፈላለያ ከተማታት ኣንጎላን ሆላንድን ከምኡ’ውን ኣብ ሞምባሳ - ኬንያ ዝነብሩ ኤርትራውያን፡ “ማስመርና ደርዕና” ብዝብል ቴማ፡ ጽንብል መበል 34 ዓመት ናጽነት ብልዑል መዓርግ ኣብዒሎም።

ኣብ ኣንጎላ - ከተማታት ቤንጌላ፡ ልባንጎ፡ ካቢንዳ፡ ማላንጀ፡ ቢኤ፡ ናሚብ፡ ልዋንዳን ሰምቤን ዝተኻየደ ብህዝባዊ መደባት ዝተሰነየ ድግሳት፡ ኣብ ጥምረት ናይቶም ዜጋታትን ምሕያል ምስ ሃገሮም ዘለዎም ምትእስሳርን ልዑል ኣገዳሲነት ከም ዘለዎ፡ ካብ ቤት-ጽሕፈት ጠቕላሊ ቈንስል ኤርትራ ዝበጽሓና ሓበሬታ ኣፍሊጡ።

በዓል ናጽነት ኣብ ከተማታት ልዋንዳን ደንዶን፡ ኣቐዲሙ ምጽንባሉ ዝዝከር’ዩ።

ኣብ ሆላንድ - ከተማታት ሮተርዳም፡ ዙሪክን ዝምለኽን ዝነብሩ ኤርትራውያን ብወገኖም ካብ 29 ግንቦት ክሳብ 1 ሰነ ኣብ ዝወደብዎ ጽንብላት፡ ሓላፊ ቈንስላዊ ጉዳያት ኣቶ ክብረኣብ ተወልደ፡ ኣብ ውሽጢ ሃገርን ወጻእን ዝነብር ህዝብና ንበዓል ናጽነቱ ብዓቢ ድምቀት ምብዓሉ፡ መርኣያ ናይ’ቲ ስሉእ ዝኸፈሎ ረዚን ዋጋ ከምዝዘኸሩ ብምጥቃስ፡ ንድምቀት ናይ’ቲ በዓል ኣበርክቶ ንዝገበሩ ምስጋና ኣቕሪቡ።

ኣብ ሞምባሳ - ኬንያ ብ1 ሰነ ኣብ ዝተኻየደ ጽንብል መበል 34 ዓመት ናጽነት፡ ኣቦመንበር ማሕበረኮም ኤርትራውያን ነበርቲ ኬንያ ኣቶ ዳዊት ሓጎስ ኣብ ዘስምዖ ቃል፡ ናጽነት ህያብ ሰማእታትና፡ ህያብና ንሰማእታትና ድማ ልኡላውነታ ዝተሓለወት ብልጽግቲ ሃገር ከምዝኾነ ጠቒሱ፡ ኣብ ኬንያ ዝነብሩ ዜጋታት - ከም ኩሉ ኣብ ውሽጥን ወጻእን ዝርከብ ዜጋ፡ መድረኻዊ ተልእኾ ንምፍጻም ድልዋት ምዃኖም ኣረጋጊጹ።

ኣንጎላ

ሆላንድ

ሞምባሳ

ሃገራዊ ላቦራቶሪ ሚኒስትሪ ሕርሻ፡ ርኡይ ገስጋስ ከምእተመዝገበ ሓቢሩ

ሃገራዊ ላቦራቶሪ ጥዕና እንስሳን ብቑልን ሚኒስትሪ ሕርሻ፡ ኣብ ውሽጢ’ዘን ዝሓለፋ 34 ናይ ናጽነት ዓመታት፡ ኣብ ምህናጽ ትካላውን ሰብኣውን ዓቕሚ ኣተኲሩ ገስጋስ ከምዘመዝገበ፡ ጨንፈር ህዝባዊ ርክባት ሓቢሩ።

ኣብ 1903 እተመስረተን ሓደ ካብ ፈለምቲ ላቦራቶሪታት ኣብ ኣፍሪቃ ዝኾነን ሃገራዊ ላቦራቶሪ ጥዕና እንስሳን ብቑልን፡ ምስ ግዜ እናተዳኸመ ብምምጽኡ፡ ኣብ እዋን ናጽነት ዓቕሚ-ሰቡ ናብ 18 ወሪዱ ምንባሩ፣ ኣብ’ዚ እዋን’ዚ ግና 62 ማእታዊት ደቂኣንስትዮ ዝርከብኦም 181 ኣባላት ሓቕፉ ከምዝርከብ፡ እቲ ጸብጻብ የረድእ።

እቲ ላቦራቶሪ፡ ኣብ ምንጻር ሕማማት እንስሳ፡ ሕማማትን ባልዓትን ብቑሊ፡ መርመራ ብቕዓትን ድሕነትን መግቢ እንስሳን ሰብን፡ ምፍራይ ክታበት እንስሳ፡ ምምስራትን ምሕያልን ዞባዊ ላቦራቶሪ ጥዕና እንስሳን ብቑልን ብንጥፈት ይዋሳእ ከምዘሎ’ውን ተሓቢሩ።

ድሕሪ ናጽነት፡ እቲ ትካል - ሕማማትን ባልዓትን እንስሳን ብቑልን ናይ ምንጻር ዓቕሙ ኣገዚፉ ወሲኹ ምህላዉ ዝጠቐሰ እቲ ጸብጻብ፡ መጠን ዓመታዊ ዝምርምሮ መርኣያታት ካብ ኣስታት 600 ናብ 14,000 ክብ ከምዝበለ ገሊጹ።

ኣብ ዝሓለፈ ቀረባ ዓመታት፡ ብሚኒስትሪ ሕርሻ ብዝቐረበ ጠለብ መሰረት፡ 300,000 ክታበት ንምክልኻል ሕማም ደርሁ ኒውካስል፡ 70,000 ድማ ንምክልኻል ሕማም ጉልሓይ-መሰል ጤለ-ብገሪዕ ዘገልግል፡ ብድምር 370 ሽሕ ክታበት ከምዝፍረየ፡ ሰነዱ የረድእ።

ከም መቐጸልታ ናይ’ዚ፡ ኣብ’ዚ እዋን ኣብ መስርሕ ምፍራይ ሓደ ሚልዮን ክታበት ሕማም ደርሁ ኒውካስልን ፈተነ ምፍራይ ክታበት ጎምቦሮን ከምዝርከቡ እቲ ጸብጻብ ይሕብር።

ሃገራዊ ላቦራቶሪ ጥዕና እንስሳን ብቑልን፡ ኣብ ኩለን ዞባታት ዝርከባ ሓረስቶት፡ ኣብ ቀረባኦም ኣገልግሎት ንክረኽቡ፡ ዛጊት ኣብ 5 ዞባታት ንኡስ ላቦራቶሪታት መስሪቱ። ዘድሊ ዓቕሚ-ሰብን መሳርሒታትን እናዕጠቐ ንምምዕባሉ ይሰርሕ ምህላዉ ይፍለጥ።

ዜና

ደቡብ - ኣባላት ቤት-ጽሕፈት ህግደፍ፡ ኣብ ታሪኻውን ልምዓታውን ቦታታት በጺሖም

ኣባላት ቤት-ጽሕፈት ህግደፍ ዞባ ደቡብ፡ ኣብ ታሪኻውን ልምዓታውን ቦታታት ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ ናይ ሰለስተ መዓልታት ዑደት ኣካዪዶም።

እቲ ኺኢሳ ልምዓታዊ መደባት ንምዕዛብን ታሪኽ ንምፍላጥን ካብ 30 ግንቦት ክሳብ 1 ሰነ ዝተወደበ ዑደት፡ 50 ሚልዮን ሜትሮ ኩቦ ማይ ናይ ምሓዝ ዓቕሚ ዘለዎን 98 ሚእታዊት ካብ ስርሒታ ዝተዛዘመን ዲጋ ጋሕቴላይ፡ ብውሽጣዊ ዓቕሚ ዝተሰርሐ ኣህጉራዊ መዓርፎ ነፈርቲ ምጽዋዕ፡ ፋብሪካ ፕላስቲክን ታኒካን፡ ከምኡ'ውን ወደብ ኣብ ዝበጽሑሉ፡ ኣካየድቲ ስራሕን ሞያውያንን ብዛዕባ ዕላማን ናይ መጻኢ መደባትን ሰፊሕ መብርሂ ሂቦምዎም።

ዑደተኛታት ብተወሳኺ፡ ብመርከብ ናብ ደሴት ደሴን ኣብ ገደም ዝርከብ መዓስከር ሓይሊ ባሕርን ብምብጻሕ ተፈጥሮኣዊ ጸጋታ ከስተማቕሩ ከለዉ፡ ቤት-መዛግብ ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕርን ሓወልቲ ጥዋለትን በጺሖም።

መኻይድቲ ሰሜኣታት ጊንዳዕ ኣብ ዝበጽሑሉ፡ ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ጊንዳዕ ኣቶ ዑመር ያሕያ ብዛዕባ'ቲ ከባቢን ኣብኡ ዝተፈጸመ ቅያን መግለጺ ድሕሪ ምሃብ፡ ናይ ዝኽሪ ሰሜኣታት መደብ ተኻዪዱ።

ጸሓፊት ህግደፍ ዞባ ደቡብ ወ/ሮ ኣሙተ ንጉሰ ኣብ ዝሃበቶ ቃል፡ እቲ መደብ ብፍላይ ናብ መንእሰያት ዝቐንዐ ምንባሩ ብምጥቃስ፡ እቲ ዑደት ንኽዕወት እጃሞም ዝበርከቱ ብሓፈሻ ንሓይሊ ባሕርን ሓይሊ ኣየርን ደማ ብፍሉይ ኣመስጊና።

ብወሽጣዊ ዓቕሚ ዝሰላሰል ዘሎ መደባት ካብ ትጽቢቶም ንላዕሊ ኩይኑ ከምዝረኸብዎ ዝገለጹ ዑደተኛታት፡ ኣብ ዝተዋፈሩሉ ሃገራዊ ዕማም እጃሞም ንምድንፋዕ ድርኺትን ሓይልን ከምዝፈጠረሎም ገሊጾም።

ተሰነይ - ተርእዮ ገበናትን በደላትን ንምንካይ ተዘትዩ

ኣብ ንኡስ ዞባ ተሰነይ፡ ተርእዮ ገበናትን በደላትን ንምንካይ ብፖሊስ ኣብ ዝቐረበ ቁጽጽራዊ ንጥፈታት፡ ተሳትፎ ወሃብቲ ኣገልግሎት ትካላት ክዓዝዝ ማዘኻኸሪ ቀሪቡ።

ኣዛዚ መደበር ፖሊስ ናይ'ቲ ንኡስ ዞባ ካፒተን ዓብደኑር ሸሪፍ ምስ ወሃብቲ ትካላት ወሃብቲ ኣገልግሎት ከተማ ተሰነይ ኣብ ዝገበሮ ርክብ፡ ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ብደረጃ ንኡስ ዞባ 333 ገበናት፡ 730 በደላትን 90 ሓደጋታት ትራፊክን ከምእተመዝገበ ብምብራህ፡ ተልእኾ ፖሊስ ብዘይ ናይ ህዝብን ትካላትን ተሳትፎ ኣድማዕነት ስለዘይህልዎ፡ ምትሕብባርም ክሕይሉ ጸዊዑ።

በቲ ዘጋጠመ ሓደጋታት ትራፊክ፡ 5 ሞት፡ 76 ኣካላዊ ጉድኣት፡ ከምኡ'ውን ልዕሊ 1.8 ሚልዮን ናቕፋ ዝግመት ክሳራ ኣብ ንብረት ከምዝበጽሐ ብምግላጽ፡ ጥሕሰት ሕጊ ትራፊክ ንምግታእ ብዕቱብ ደስራሕ ከምዘሎ ገሊጹ።

ካፒተን ዓብደኑር ሸሪፍ ኣብ መወዳእታ፡ ኣብ ትካላት ዘጋጥም ዘሎ ጉድለታት ንምእራም፡ ዝቖጸሩ ሰራሕተኛታት ብቑዓትን ንቑሓትን ክኾኑ፣ ዋናታትን ወከልትን ድማ ግቡእ ምክትታልን ምቁጽጻርን ክገብሩ ተማሕጺኑ።

ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ተሰነይ ኣቶ ሰዩም ጉብረእየሱስ ብወገኑ፡ ትካላት ወሃብቲ ኣገልግሎት ንዝተዋህበን መምርሒታት ብምልኣት ምስ ዘይተግብራን ምስ ፖሊስ ምትሕብባርን ምስ ዘየዕዝዛ መዕቀቢ ገበናት ክኸና ዘሎ ተኽእሎ ልዑል ምዃኑ ብምሕባር፡ ተሳትፎ ኮም ኣብ ምኽባር ጸጥታ ኣከባቢን ምትሕብባር ምስ ፖሊስን ክሕይል ኣዘኻኺሩ።

ተሳተፍቲ ብወገኖም፡ እቲ መግለጺ ኣብ ስርሖም ሓጋዚን ካብ ተሓታትነት ዘድሕንን ብምዃኑ፡ ምትሕብባሮም ምስ ፖሊስ ከምዝሓይሉ ኣረጋጊጾም።

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ብርሃነ ምሕረትኣብ

ምክትል ኣሰናዳኢ
ዓብደልቃድር ኣሕመድ

ቊ.ስ 116266 / 201820 (256)

ቦርድ ምስንዳእ
ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ተስፋኣለም የማነ

ቊ.ስ 201820 (250)
ፋክስ. 127749 - ቊ.ሳ.ጳ. 247

ለይ-ኣውት
ፍርቱና ኤፍሬም | ትንሱእ ፍስሃየ
ሳምራዊት ሃብተ | ሰሎሜ ኣፈወርቂ

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቊ.ስ.163471-07588045
ምልክታ
ቊ.ስ. 125013 - ቊ.ሳ.ጳ. 1284

ሃበሮ - ኣፍልጦ ሓረስቶት ኣብ ምቁር ድንሽ ክብ ንምባል ኣስተምሮ ተዋሂቡ

ኣብ ንኡስ ዞባ ሃበሮ፡ ኣብ ኣገባብት ልምዓትን ኣጉዳስነትን ምቁር ድንሽ ዘተኩረ፡ ብክልሰ ሓሳብን ግብርን ዝተሰነየ ኣስተምህሮ፡ ብ31 ግንቦት ኣብ ዓረታይ ንሓረስቶት ተዋሂቡ።

ቀንዲ ዕላማ ናይ'ቲ ኣስተምህሮ፡ ሓረስቶት ኣብ ምቁር ድንሽ ዘጸንሖም ትሑት ኣፍልጦ ብምዕባይ፡ ኣልሚዮም ተጠቀምቲ ንክኾኑ'ዩ።

ሓላፊ ቤት-ጽሕፈት ሕርሻ ኣብ ንኡስ ዞባ ሃበሮ ኣቶ ዓንደብርሃን ሰሎሙን፡ ምቁር ድንሽ ኣብ ውዑይን ዝሑልን ክሊማ ዝበቁልን ብሕማማት ዘይጥቃዕን፡ ከምኡውን ተጻዋርነት ጽምኢ ዘለዎ መኣዘዊ መግቢ ከምዝኾነ ገሊጹ።

ብዕቱብ ምስ ዝስራሓሉ፡ ካብ ሓደ ሄክታር ካብ 500 ክሳብ 700 ኩንታል ምህርቲ ከምዝሕፈሶ ጠቒሱ ድማ፡ ብመልክዕ ሰላጣ፡ ጥብሲ፡ ገዓት፡ ቅጫ፡ ኣልጫ፡ ስበቶ፡ ጸማቕ፡ ሕብስቲን ብሸኮትን ክስራሕ ከምዝኽእል ወሲኹ ሓቢሩ።

ሓረስቶት ብወገኖም፡ ካብ'ቲ ኣስተምህሮ ሓጋዚ ፍልጠት ከምዝረኸቡ ብምሕባር፡ ኣብ ቀጻሊ ኣብ ግራውቶም ብዮብሪ ንኽፍትትዎ ድሉዋት ምዃኖም ሓቢሮም።

መዘክር ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ

ብዛዕባ ዞባውን ኣህጉራውን ምትሕብባር

ርእይቶ

ሲራክ ክፍለ
ነርወይ

“ሃናጺ ጽምዶ ዞባውን ኣህጉራውን ምትሕብባር”፡ ካብ ነዊሕ ኣትሒዙ ብተደጋጋሚ ዝተጻሕፈሉን ዝተዘርበሉን፡ ሓደ ካብ ኣዕኑድ መትከላት ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ ኮይኑ፡ ኣብዚ ዝሓለፈ ሰሙንታት “ጽምዶ” ዝብል ቃል፡ ከም ሓድሽ ኣምር ደሚቑ ክዝረበሉ ይስማዕ ኣሎ። ዝኾነ ማለት ብምምርኳስ፡ ኣብዚ መዘክርዚ፡ ዞባውን ኣህጉራውን ክልተኣውን ምትሕብባር ብሰፊሕ ዝሓለ መልክዑ ክንርእዮ ክንፍትን ኢና።

* ምንጪ ኣህጉራዊ፡ ዞባዊ፡ ክልተኣዊ ምትሕብባር ኣብ ኤርትራ እንታይ እዩ?

* ምትሕብባር (ጽምዶ፡ ኪዳን) እንታይ የጠቓልል?

* ስትራተጂያዊ ተኽእሎት ኣብ መስርሕ ዝምድና ሃገራት?

* ምትሕብባር ኣብ ምንታይ ይሕጸ?

ምንጪ ዞባውን ኣህጉራውን ምትሕብባር

ኣብ “ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ - 1994”፡ ካብቶም ሸዱሽተ ኣዕኑድ ሃገራዊ ፕሮግራማት ሓደ “ዞባውን ኣህጉራውን ምትሕብባር” እዩ። “ጽምዶ” ክብሃል እንከሎ እምበኣር፡ ቀዳማይ ደረጃ ናይ “ምትሕብባር” እዩ። ንሃናጺ ጽምዶ ብዘወሰደ ተበግሶ ኣብ መሰኣታዊ ምርድዳኣት ተበጺሑ፡ ወጽኢታት ክርአ ምስ ጀመረ፡ ሓድሕዳዊ እምነት እናዓበየ ይኸይድ። ናብ ስትራተጂያዊ ኪዳን ከኣ የምርሕ። ኣብ ዝርዝር ቅድሚ ምእታውና እቲ ዝዓበየ ስእሊ ብምዃኑ ንኽርደኣና ናብ ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ ክንምለስ።

ሃገራዊ ቻርተር እንታይ እዩ?

ሓደ ካብቶም ግብዪ ሊቃውንቲ ቁጠባን ልምዓትን ፈረንሳዊ ቶማስ ፒከቲ ኣብቲ ካፒታልን ስነሓሳብን ዝብል ህቡብ መጽሓፉ (Capital and Ideology – Thomas Piketty 202) ከምዚ ይብል፡-

“ነፍሲወከፍ ሃገር ኣብ ናይ ገዛእ ርእሳ ታሪኻን ብማሕበራዊ ኩነታት ናይ ካልኦት ሕብረተሰባት ተመኩሮ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ብኸመይ መልክዕ ትውደብ ክትምልስ ክትፍትን ኣለዋ። እቲ ቀዳማይ ኣገዳሲ ውዓል እንታይ ዓይነት ስርዓት ንተኽል ዝብል ኮይኑ፡ ናይ ሓንቲ ሃገር መሰረታዊ ጉዳያት ዝበሃል - ኣህጉራዊ ዶባት ሃገርን ልኡላዊ መሬትን ምንጻር፡ ኣገባብ ምምሕዳር/ምውሳን ምንጻር፡ ከምኡ’ውን ፖለቲካዊ መሰላት ዜጋታት ምንጻር - እዩ። ከምዚ ዓይነት ደንቢ ፖለቲካዊ ተሳትፎ፡ ተራ ዜጋታትን ወጻኢተኛታትን ከምኡ’ውን ዕማም ፈጻምትን ሓጋጊትን ኣካላት ሚዛንተራት ነበስታት፡ ሰልፈታትን መስርሕ ምርጫን ገዚኡትን ግዙኣትን ይመርሕ።”

“እቲ ካልኣይ ኣገዳሲ ጉዳይ ጸጋ (property) ዝምልከት እዩ። እዚ ማለት ከኣ፡ ምንጻር ዝተፈላለዩ ዓይነታት ምእካብ ጸጋ ከምኡ’ውን ሕጋውን ግብራውን ኣገባብ ዝምድና ጸጋ ኣብ መንጎ ዝተፈላለዩ ማሕበራዊ ጉጅለታት የጠቓልል። ከምዚ ዓይነት ሕግታት - ንብሕታውን ማሕበራውን ጸጋ፡ ህንጻ፡ ፋይናንሳዊ ሃብቲ፡ መሬት ወይ ባህርያዊ ጸጋ፡ ጊላታት ወይ ኣገልገልቲ፡ ዘይጭበጡ ሃብቲ፡ ከምኡ’ውን ዝምድና ኣከራይን ተኻራይን፡ ጎይቶትን ገባሮን፡ ወሃብቲ-ብሮትን ጊላታትን፡ ወይ ከኣ ወሃብቲ ትካላትን ሸቃሎን - ዝምልከት ይኸውን።”

“ነፍሲ ወከፍ ማሕበረሰብ (ሃገር)፡ ነፍሲወከፍ ስርዓትን ዘይምዕሩይ ኣታዊታት፡ ሃገራት ብዝመርጽኦ ዓይነት ፖለቲካውን ስርዓት ዋኒንን ዝውሰን እዩ።” ይብል’ሞ ቶማስ ፒከቲ፡ ንምብርሁ፡ ኣብ ኣመራጸ ዘሎ ስርዓት ወልቃዊ ጸጋ፡ ኑዩም ዝሓብተሙ ሰማዊ ቀረጽ እናናኸፈሉ ሃብቲ ከኻዕብቱ ዘፍቅድ፣ ብኣንጻሩ ኑዩም ትሑት ኣታዊ ዘለዎም ክፋል ሕብረተሰብ ልዑል ቀረጽ ዘኽፍል እዩ። ብኣጻሩ፡ ኣብ ዓለም ዘሎ ዘይምዕሩይ ምምቅራሕ ጸጋን ኣታዊታትን ብሃገራት ደረጃ ይኹን ኣብ ውሽጢ ሃገራት ባህርያዊ ዘይኮነ፡ ፖለቲካውን ቁጠባውን ሕርያ ሃገራት ምኳኑ ብሰፊሑ ይገልጽ።

ፒከቲ እዚ ኣብ 2020 እዩ ጽሒፍዎ። ቀንዲ መልእኽቱ ከኣ ነፍሲወከፍ ሃገር ኣብ ተሞኩሮኣን ታሪኻን ተመርኲሳ ፖለቲካውን ቁጠባውን ፕሮግራም ክተወጽእ ከምዘለዋ እዩ ዝመኽር።

ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ፡ መጽሓፍ ናይዚ ህዝቢ ሊቀሊቃውንቲ ተወኪሱካ ዝተጻሕፈ ኮይኑ እዩ ዝስመዓ። እቲ ሓቂ ግን ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ 16 ዓመት ኣቐዲሙ ብ1994 ዝተጻሕፈ እዩ።

ፈረንጂ “Not seeing the forest for the trees” ይብሉ። ኣብ ንኣሽቱ ክፋላት ምሓር ብምትኳር ነቲ ዓቢ ስእሊ ምዝንጋዕ ዘኽሞዕ ኣበሃህላ እዩ። ምንጪ፡ ትርጉምን ቀዋምነትን “ጽምዶ” ንምርዳእ “ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ” ምውካስ ሓጊዚ እዩ።

ኣብ 3ይ ጉባኤ ህ.ግ.ሓ.ኤ - ናቕፋ 10 – 16 ለካቲት 1994 ዝጸደቐ ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ ምእንቲ ደሞክራሲ፡ ፍትሕን ራህዋን ዝሰፈነ መጻኢ፡ ኣገዳሲነት “ምህናጽ ሃገርን ሃገርነትን ኣብ ኤርትራ” ብዝብል መእተዊ ጀሚሩ ራእይ መጻኢት ኤርትራ ብሓጺሩ በዚ ዝስዕብ ይገልጾ፡

ራእይና ንመጻኢ ኤርትራ

1. ሃገራዊ ስኒት - ህዝቢ ኤርትራ ብዘይ ኣፈላላይ ወገን፡ ቀቢላ ቋንቋ፡ ሃይማኖት፡ ጾታ፡ ደርቢ፡ ብኤርትራውነት ተሓቢኑ ብስኒት፡ ብሰላም፡ ብቅሳነት ክነብር፤

2. ፖለቲካዊ ደሞክራሲ - ህዝቢ ኤርትራ መሰሉ ብሕግን ብዋዕበርን ከቢሩ፡ ኣብ ምምሕዳርን ምኽያድን ህይወቱን ሃገሩን፡ ኣብ ኩሉ ጸፍሕታትን ሜዳታትን፡ ንጡፍ ተሳታፍን ወሳንን ክኸውን፤

3. ቁጠባውን ማሕበራውን ምዕባለ - ኤርትራ ብቁጠባ፡ ማሕበራዊ ኣገልግሎት፡ ትምህርቲ፡ ስነ-ኪነት፡ ደረጃ መነባብሮ፡ ክትምዕብልን ክትማዕበልን፤

4. ማሕበራዊ ፍትሒ (ቁጠባውን ማሕበራውን ደሞክራሲ) - ኣብ ሕብረተሰብ ኤርትራ ምዕሩይ ኣተዓዳድላ ሃብትን ኣገልግሎትን ዕድላትን፡ ፍሉይ ቆላሕታ ንዘተወጽዑ ወገናት ክህሉ፤

5. ባህላዊ ትንሳኤ - ሃብታም ባህላዊ ውርሻናን ኣብ ሓርነታዊ ቃልሲ ዘማዕበልናዮ ስልጡን ልምድታትን መሰረት ብምግባር፡ ፍቕሪ ሃገር፡ ኣኽብሮት ወዲ ሰብ፡ ማዕርነታዊ ምሕዝነት ደቂኣንስትዮን ደቂተባዕትዮን፡ ፍትወት ሓቅን ፍትሕን፡ ምኽባር ሕጊ፡ ፍቕሪ ስራሕ፡ ርእሰ ምትእምማን፡ ርእሰ ምርኮሳ፡ ክቡራት ኣእምሮን መንፈሳትን ዝመለለዩኡ ኤርትራዊ ባህሊ ምምዕባል፤

6. ዞባውን ኣህጉራውን ምትሕብባር - ኤርትራ ምስ ጎረባብታ ብሰላም ምትሕብባርን እናነበረት፡ ንዞባውን ዓለማውን ሰላምን ጸጥታን ልምዓትን ብዮንቋማ እተበርክት፡ እትኽበር ኣባል ኣህጉራዊ ማሕበረሰብ ክትከውን፤

ሓደሽ ሕልምናን ተልእኾናን እዚ’ዩ። ቀለልን ጸባሕ ድሕሪ ጸባሕ ዘይፍጸም ምኳኑ፡ ነዊሕ ግዜ ሓያል ተወፋይነትን ብርቱዕ ስራሕን ቀጻሊ መሃዙትን ከምዝሓትት ዘጠራጥር ኣይኮነን። ጋህድን ክውንን ክኸውን ከምዝኽእል ከኣ ማዕረኡ ዘየጠራጥር እዩ።

ነዚ ሓደሽ ተልእኾና ንምፍጻም ኣብ ንዕሰሉ እዋን ካብ ሃብታም ተመኩሮ ሓርነታዊ ቃልስና ብዙሕ ክንመሃር ንኽእል ኢና። መጻኢ ጉዕዞ ሃገርናን ህዝብናን ብደንበርበር ክኸይድ ስለዘይብሉ፡ ንድሕሪት ተመሊስና ተመኩሮና ምውካስን ካብኡ ኣድላዪ ምህሮታት ምውካስን ኣዝዩ ኣገዳሲ’ዩ። እቲ ናብ ዓወት ዘበጽሐና መሰረታዊ መትከላትን ኣረኣእያታትን፡ ሕጂውን ሃገርና ንምህናጽን ፍትሕን ራህዋን ንምንጋስን ከም መሰረት ክንወስዶ ኣሎና።

እዚ ከም ናይ ስራሕናን ጻዕርናን መርሓ ሕንጻጽ ንወስዶ መትከላት፡

1. ሃገራዊ ሓድነት፡

2. ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ፡

3. ወሳኒ ግደ ሰብ፡

4. ምውሳብ ሃገራውን ማሕበራውን (ቃልሲ ንማሕበራዊ ፍትሒ)

5. ርእሰ ምርኮሳ፡

6. ጽኑዕ ምትእስሳር ህዝብን መሪሕነትን እዩ።

ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ ኣብ ካልኣይ ክፋል “መግለጺ መሰረታት ፖለቲካዊ ፕሮግራም” የቐርብ። እዚ ፕሮግራምዚ ኣብ 7 ዝኽፈል ኮይኑ፡ ነቲ ሸዱሽተ ጠቕሊና ንቑጽሪ 7 “ዞባውን ኣህጉራውን ምትሕብባር” ግን ከም ዘለዎ ከቕርቦ ኢና።

መግለጺ መሰረታት ፖለቲካዊ ፕሮግራምና

1. ምህናጽ ደሞክራሲያዊ ፖለቲካዊ ስርዓት

2. ምህናጽ ድልየት ህዝቢ ዘርዊ ሓያል ሃገራዊ ቁጠባ

3. ምምዕባል ስልጡን ሃገራዊ ባህሊ

4. ምዕሩይ ዝርጋሐ ብቑዕ ማሕበራዊ ኣገልግሎት

5. ምሕላው ማሕበራዊ መሰላት

6. ምርግጋጽ ሃገራዊ ጸጥታን ምክልኻልን

7. ዞባውን ኣህጉራውን ምትሕብባር

ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቕሰ ቀንዲ ኣተኩሮ እዚ መዘክር ብዛዕባ “ጽምዶ” ስለ ዝኾነ፡ ጽምዶ ብኸመይ ምስ “ዞባውን ኣህጉራውን ምትሕብባር” ብኡ ኣቢሉ ከኣ ምስ ሃገራዊ ቻርተርና ይተሓሓዝ ንምንጻር፡ ነቲ 7ይ ክፋል ብዝርዝር ከቕርቦ ኢና።

ዞባውን ኣህጉራውን ምትሕብባር

እቲ መቐጸልታ ዘቤታዊ ፖለሲታትና ዝኾነ ናይ ወጻኢ ፖለሲናን ዝምድናታትናን፡ ኣብ ኣህጉራዊ ረብሓና ምሕላው፡ ምእንቲ ሰላምን ምርግጋእን ዞባናን ዓለምናን ምስራሕ፣ ምስ ኩሉ መንግስታትን ህዝብታትን ኩሉ መደያዊ ምትሕብባር ምምዕባል ክምስረት ኣለዎ። ብሓጺሩ፡ ናይ ወጻኢ ፖለሲና ናይ ሰላምን ዘይሻርነትን እዩ።

ብቐዳምነት ምስ ጎረባብትናን ሃገራት ከባቢናን ኣብ ሓበራዊ ረብሓታትን ምትሕግጋዝን ዝምርኮሰ ናይ ጽቡቕ ጉርብትናን ሰላምን ዝምድናታትን ክንምስርት ኣለና። ሰላምን ምርግጋእን ብዶባት ስለዘይውሰን፡ ኣብ ሃገርና ድሕሪ ነዊሕ ኩናት ረኺብናዮ ዘለና ሰላምን ቅሳነትን ውሑስ ንኽህልዎ ኣብ ከባቢናን ብደረጃ ዓለምን ምእንቲ ሰላምን ምርግጋእን ብንኡስ ዓቕምና ክንጽዕት ግድን’ዩ።

ካብ ከባቢኻን ዓለምን ተፈሊኻ ቁጠባውን ባህላውን ምዕባለ ኣይርከብን። ምስ ከባቢናን ዓለምን ንጡፍን ኩሉ መዳያውን ምትሕብባር ምምስራት ንቁጠባውን ባህላውን ምዕባለና ኣገዳሲ’ዩ። ስለ’ዚ ናይ ወጻኢ ፖለሲና ኣብ መንጎ ሃገርናን ካልኦት ሃገራትን ንኽምዕብል ዘለዎ ቁጠባውን ባህላውን ምትሕብባር ዝሰልጥ ክኸውን ኣለዎ።

ኤርትራ ምእንቲ ሰላምን ግስጋሰን ህዝብታት፡ ምእንቲ ኣህጉራዊ ምትሕብባርን ምርድዳእን ክትጽዕት ይግባእ። ኣብ መንጎ መንግስታት ጥራይ ዘይኮነ ኣውራ ኣብ መንጎ ህዝብታት ናይ ሕውነትን ማዕርነትን ምትሕብባርን ጥቡቕ ዝምድናታትን ክምዕብል እኛማ ክተበርክት ኣለዋ።

ኤርትራ ከም ናጻን ልዑላዊትን ሃገር ኣባል ኣህጉራዊ ማሕበረሰብ፡ ኣባል ኣህጉራውን ዞባውን ውድባቱን ኮይና ኣላ። ኣብ ኣህጉራዊ ማሕበረሰብን ውድባቱን ንኣህጉራዊ ሕግታትን ቻርተራትን ተማእዚዛ ንጡፍ ተራ ክትጻወት ኣለዋ።

ስለ’ዚ ዕላማታትና፡

1. ኣብ ናጽነትን ሃገራዊ ረብሓን ዝተመስረተ ናይ ሰላምን ዘይሻርነትን ፖለሲ ወጻኢ ምኽታል፤

2. ብጉርብትናን ከባቢናን ብምጅማር ምስ ኩለን ሃገራት፡ ፖለቲካውን ቁጠባውን ስርዓተን ብዘየገድስ፡ ኣብ ናጽነት፡ ናይ መሬት ሓድነትን ናይ ሃገር ክብርን ምሕላው፡ ዘይምውራር፡ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይ ጣልቃ ዘይምእታው፡ ብማዕርነትን ሓበራዊ ጥቕምን ምስራሕ ዝተመስረተ ዝምድናታት ምምስራት፤

3. ምስ ኩሎም ህዝብታት፡ ታሪኻውን ባህላውን ፍልልያት ብዘየገድስ፡ ኣብ ኣድማሳዊ ሕውነትን ማዕርነትን ሰላምን ምርድዳእን ዝተመስረተ ምሕዝነት ምድልዳል፤

4. ንሰላምን ምርግጋእን ዞባናን ዓለምን ምጽዓር፤

5. ቁጠባውን ባህላውን ምዕባለ ሃገርና ንምቅልጣፍን ንምድንፋዕን ምስ ኩለን ሃገራት ቁጠባውን ባህላውን ምትሕብባር ምምዕባል፤

6. ኤርትራ ብዝኸተመትሉ ኣህጉራዊ ስምምዓት ምምእዛዝ፤

ከምዚ ኣብ ላዕሊ ብዝርዝር ዝቐረበ መሰረታት ዞባውን ኣህጉራውን ዝምድናታትና (ጽምዶ ደዩ ኪዳን ወይ ሽርክነት) ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ እዩ።

ምትሕብባር እንታይ የጠቓልል?

ሃገራት ምስ ካልኦት ሃገራት ዝሃንጽኦ ዝምድና “ጽምዶ - Engagement” ወይ “ኪዳን - Alliance” ኣገዳሲ ፖለቲካዊ መሳርሒ እዩ። ዝ ክልተ ኣምራት ሰቦት ሓዋዊሽና ንጥቀምሉ ኢና። እዚ ክልተ ኣምራት ኣብ ገለ ኩነታት ተመሳሳልነት ክህልዎ ይኽእል። ኣብ ዕላማን ስትራተጂን ግን ይፈላለ እዩ። ቅድሚ ኣብ ዝርዝር ጽምዶን ኪዳንን ምእታውና ፈለማ ስትራተጂያውን ስልታውን ዝምድና እንታይ እዩ ክንድህስስ።

ስትራተጂያውን ስልታውን ዝምድና

ኣብ ኣህጉራዊ፡ ዞባዊን ክልተኣውን ዝምድና “ስትራተጂ” ን “ስልቲ” ን ሃገራት ብኸመይ ይራኸባን ዝምድና ይምስርታን ዝጥቀማሉ ክልተ መሰረታውያን ኣምራት እዩ።

ስትራተጂያዊ

ስትራተጂ ንናይ ሓንቲ ሃገር ወይ ውዳብ ንነዊሕ ዝመርሕ ዕላማታትን ቅዲሳን የጠቓልል። ስትራተጂ ሰፊሕ ኮይኑ ኣብ ዝተናወሐ ግዜ ግብዪ ወጽኢታት ንምርግጋጽ ዝቕየስ እዩ። ስትራተጂ ዝተሓሰበ ገምጋማት ህልው ኩነታትን ክበጽሕ ዝደለ ሸቶን ኣብ ግምት ብምእታው ጸጋታት (ሰብኣዊ፡ ነገራዊ፡ ተክኖሎጂያዊ) የዋድድ። ሃገራዊ፡ ዞባዊ፡ ኣህጉራዊ ገምጋማት የካይድ። ኣድላይ ዝምድናታት (ጽምዶ ወይ ኪዳን) ይሰርሕ። ሰፊሕን ዓሚቝን ገምጋማት ሓደጋ (Risk) ይሓቱ።

ብሓጺሩ ስትራተጂ ንነዊሕ ዝጥምት፡ ኪኖ ኣብ ባይታ ዘለዉ ዕድላትን ብድሆታትን ዓቢ ስእሊ ዝርአ፡ ጸጋታትን ዓቕምን ብምዃኑ ገምጊሙ ቀዳምነታት ዝሰርዕ እዩ። ንኣብነት፡ ምጅማር ሃገራዊ ኣገልግሎት ኣብ ኤርትራ፡ ኩነታት ዞባን ዓለምን ብምዃኑ ዝገምገመ፡ ልኡላውነት ንምውሓስ ናይ ነዊሕ ማሕርሒ፡ ወትሩ ደልውትት ከማዝደሊ ብልክዕ ዝገምገመ ንዊሕ ዝጠመተ ምስልጣን ሰብ ዝሓለመ ስትራተጂያዊ ውሳነ እዩ ነይሩ። ወጽኢቱ ከኣ ኣብ መስርሕ ዝሓለፈ 30 ዓመት ተራእዩ።

ስልታዊ

ስልቲ ዝበሃል ናይ ሓጺር ግዜ ኮይኑ፡ ህጹጽ ዕላማ ንምውቃዕ ወይ’ውን ስትራተጂ ንምዕዋት ዝሕግዙ ቅልጡፍ ስጉምትታት ምውሳድ የጠቓልል። ብሓጺሩ ስልቲ ዝበሃል ናይ ሓጺር ግዜ ኣተኩሮ ዘድልዮ፡ ቅልጡፍ ስጉምቲ እትወስደሉ፡ ምስ ኩነታት ብቐሊሉ ዝተዓጻጸፍ ኪደት እዩ።

ንኣብነት፡ ኣብ መንጎ ኤርትራን ኢትዮጵያን ብ2018 ናይ ሰላም ውዕል ምስ ተፈረመ፡ መሬትቲ ወያነ ‘ካብ ልኡላዊ መሬት ኤርትራ ኣይንወጽእን’ ኢሎም ሓንጊዶም፡ ንውግእ ከምርሑ ምስ ጀመሩ’ መንግስቲ ኤርትራ ብኣጋኡ ውግእ መፍትሒ ከምዘይኮነ መኺሩዎም፡ ስትራተጂያዊ ሕርያና ሰላም ስለዝኾነ፡ ግን ኣይሰምዑን። ምድላዋቶም ይኹን ፈኸራኦም ፈለማ ኢትዮጵያ ምቁጻጻር፡ ኣስዒቡ ከኣ ንኤርትራ ምግባጥ ምዃኑ ንጹር ነይሩ ጥራሕ ዘይኮነ ውግእ ምስ ጀመሩ ንኤርትራ ብርኪታት ኣጥቂዖም። ነቲ ቅልጡፉ ዝኾርኣ ዝበረ ሓደገኛ ኩነታት ንምቕጻጽ መንግስቲ ኤርትራ ምስ ፈደራዊ መንግስቲ ኢትዮጵያ ኣብ ወተሃደራዊ ጽምዶ ኣትዩ። እዚ ዓይነት ዝምድና እቲ ተኸሲቱ ዝበረ ሓደጋ ደው ንምባል ዝተሓርየ ስልታዊ ጽምዶ እዩ ነይሩ። ናይ መወዳእታ ዕላማ ወይ ስትራተጂ ግን ንሱ ዘይተሓ ሰላም እዩ።

ወህደት ስልታውን ስትራተጂያውን

ዕወት ዞባውን ኣህጉራውን ዝምድና ወህደት ስትራተጂያውን ስልታውን ወጥንን ትግበራን ይሓትት። ብዋናኡ ዝተጸንዐ ጸፍሒ ስትራተጂ ኮይኑ ዝዓበየ ዕላማ ንምብጻሕ ዝሕግዝ፡ ናይ ሓጺር ግዜ ስልታዊ ሹቶታት ይወጥን የተግብር።

ንኣብነት፡ ነዊሕ ዝጠመተ ዞባዊ ኪዳን ንምህናጽ፡ ደረጃ ብደረጃ ምስ ውልቀ ሃገራት በይናዊ ጽምዶ ብምህናጽ ወይ’ውን ንብዙሓት ሃገራት ዘጠቓልል ዞባዊ ጽምዶ ብምህናጽ፡ ክልተኣዊ ወይ’ውን ናይ ብዙሓት ሃገራት ሓበራዊ ወተሃደራዊ ልምምዳት ምክያድ፡ ምስልጣን ሓይልታት ጎረቤት ዝኣመሰሉ ስልታዊ ስጉምቲ ይሓትት። ከምዚ ዓይነት ስልታዊ ተበግሶታት ዝምድናታት ኣሐይሉ ነቲ ስትራተጂያዊ ኪዳን ኣብ ምህናጽ ሓጊዚ እዩ።

ጽምዶ (Engagement)

ጽምዶ ኣብ መንጎ ሃገራት ወይ ውድባት ዝርርባት ንምክያድ፡ ዲፕሎማስያዊ ዝምድና ንምምስራት፡ ኣብ መንጎ ሃገራት ወይ ውድባት ምትሕብባር ንምሕያል ወይ’ውን ረጃሒ ንምውጋድ ዝቶደ ርክብ እዩ። ኣብ መንጎ ሃገራት ዝግበር ጽምዶ ብዙሕ መልክዕ ክሕዝ ይኽእል’ዩ። ብወግዒ ብመንግስታት ደረጃ፡ ህዝቢ ብህዝቢ ደረጃ፡ ብፍሉያት ማሕበራዊ ጉጅለታት ደረጃ ንኣብነት ቤት እምነታት፡ ዲያስፖራ፡ ኣክትቪስት ደረጃ ክኸውን ይኽእል። ዝኾነ ይኹን ርክብ ዕወት ንክኸውን ግን በቲ ዝምልከቶ መንግስቲ ወይ ውዳብ ተቐባልነት ዘለዎ ክኸውን ይምረጽ። ይኹን’ምበር እቲ ማእከላይ መንግስቲ ሃገር ኣብ ዘይቶጻጸረሉ ኩነታት እንተወዲቑ ምእንቲ ሃገራዊ ረብሓ ምስቲ ኣብ ባይታ ዘሎ ሓይልታት ጽምዶ ምትካል ኣማራጺ የብሉን፡ ከምኡ’ውን እቲ ማእከላይ መንግስቲ ዝበሃል ኣብ ኣንጻር ሓንቲ ሃገር ኣብ ኣዕናዊ ዕንደራ እንተ ኣምሪሑ ምስ ካልኦት ሓይልታት ጽምዶ ምትካል ልሙድ እዩ።

ሓደ ካብቲ ብዓለም ደረጃ ዝውሓለ ዝበሃል ካብ መወዳእታ 1960ታት ክሳብ 2018 ዝቐጸለ ዕወት ተባሂሉ ዝግለጽ ጽምዶ ኣብ መንጎ ቻይናን ኣመሪካን ዝበረ እዩ።

ይቕጽል . . .

ማሕበራዊ ዕብየት

ብምትሕብባር ሚ/ዕ/ማ/ድሕነት ዝዳሎ

ተሳትፎ ኮም ኣብ ምርግጋጽ መሰላት ስንኩላን

ስንክልና ከም ኣምር፡ ናይ ምዝራብ፡ ምስማዕ፡ ምርኣይ፡ ምንቅስቓስ፡ ምርዳእን ምምሃርን ጸገማት ዘጠቓልል እዩ። ስንክልና ኣብ ኩሉ ህዝብታትን ሃገራትን ይርከብ፡፡ ስንክልና ዘለዎም ሰባት ብመንጽር ደረጃ ምዕባለን ንቕሓትን ከምኡ'ውን ዝዀበርዎ ሕብረተሰብ፡ ንማሕበራውን ከባብያውን ሾግራት ዝተቓልዑ እዮም። ስንክልና ብመንጽር ኣህጉራውያን ትካላትን ውድባትን ከምኡ'ውን ኣብ ዝተፈላለዩ ሕብረተሰባት፡ ከም ደረጃ ንቕሓቶም ካብ ቦታ ናብ ቦታ ዝተፈላለየ ትርጉም ክህልዎ ንቡር እዩ።

መሰላት ስንኩላን ክበሃል ከሎ፡ ብኣህጉራውያን ትካላት ወይ ውድባት ኣዋጃት፡ መምርሒታት፡ ስምምዓት ወዘተ ብዝዐበ ምዕባለን መሰልን ስንኩላንን መትከላቱን ብዝሰፍሐ መልክዑ ዝገልጽ ሰድ እዩ። ናይ ምንባር፡ ማሕበራዊ፡ ቁጠባዊ፡ ሞያዊ፡ ትምህርታዊ፡ ሕክምናውን ስነ-ኣእምሮኣውን ወዘተ ዝኣመሰሉ ኣገልግሎት ምርካብ መሰላት የጠቓልል። እዚ መሰላት'ዚ ዋላ ደኣ ዘመናዊ ኣበሃህላን ስነ ፍልጠታዊ ኣምርን ሒዙ ዝመጽአ ይኹን ኣብ ሃገርና ሓዲሽ ጀሚሩ ዝበሃል ኣይኮነን። ምኽንያቱ ሕብረተሰብና ንስንኩላን ዜጋታት ብዙሕ ምዕሩይ መሰልን ሰብኣዊ ክብረቶምን ዝምልከት፡ ቀደሚ ኣማኢት ዓመታት ዝወጽኡ ያታውያን ሕግታት ኣለዉዎ። ንኣብነት፡ ኣብ ሕጊ እንዳኣብ ብሄረ ትግርኛ (ደምባዛን ገጽ 21 ከም ዝጸሮ) "ዘኾነ ምስ ስንክልና ዝውለድ ዕድመ መርዓ ዘሕለፈ፡ ንመውሰቦ ዘይበቅዕ ጓለንስተይቲ ትኹን ወዲ ተባዕታይ፡ ከምኡ ድማ ዘኽታማት ቈልዑ መሬት ክምርሑ ምሉእ መሰል ኣሎምም። ዝኾነ ዝተጠቕሱ ስንኩላን ዝኣሊ መሬት ሓረሱ ብዝተረኽበ እቶት ከሰብርዎ፡ ከምኡ ድማ መሬት ጠሳ ተረኺቡ ግዘ ከም ዝሰርሓሎምን ኣብ ሕብረተሰብ ብዝዋዖእ ከም ዝነብሩን ይግበር" ይብል። ሕግታት እንዳባ ማርያ፡ ሳሕል፡ ክልአ መንሳዕ፡ ብዓወየት፡ ሳሆ፡ ዓፋር ናራን ራሻይዳን ከም ዝጸሮ "ስንኩል፡ ስንኩል ስለዘይወልድ ኣካላዊ ስንክልና ካብ መውሰቦ ዝኸልእ ኣይኮነን" ዝብል ሕግታት ኣለውኖ። ኣብ ግዜ ቃልሲ ንናጽነት እውን ኣብ ሓራን ሓውሲ ሓራን ከባቢታት ብህዝባዊ ግንባር ዝግበር ዝነበረ ተሃድሶን ርእሰ ምኽኣልን ዘተባብዕ መደባት'ውን ነይሩ። እዚ ከም መቐጸልታ ኣብ ባህልና ክኽይድ ዝጸንሐ ንጥፈታት እዩ።

ድሕሪ ናጽነት ብመንግስቲ ኤርትራ ዝተዳ ዘሎ፡ መሰላት ስንኩላን ናይ ምሕላው ጻዕርታት'ውን ምስ ወሰኑን ቁጠባዊ ዓቕሚ ሃገርና ክጸጸር ከሎ ኣገዳሲ ክድዓቕን ክተባብዕን ዝግበሉ እዩ። ኣብዚ ሎሚ እዋን ኑዩም ዝጠዘሉ ብሰንኪ ዘይቅርዑይ ቅዲ ኣነባብራን ምኽሪ ሰብ ሞያ ጥዕና ዘይምትግባርን ንስንክልና ዘጋድዱ ዝበዙ ረቛሒታት እንተ ዘይጐደሉ፡ ጥዕናዊ ምዕሩይትን ንምርግጋጽ፡ ክሱብ'ቲ ዝረሓቐ ትካላት ጥዕና ብምዝርጋሕን ኮማዊ ሰረት ንክህልዎን ወኪላት ጥዕና ዓዲ ብምትእትታው ጸቡቕ ጕጋታትን ምዕባለን ይርከቦ ኣሎ። ብመሰረት ዝተወጠኑ መደባት ንተግባራውነቱ፡ ዝምልከት ንቑሕ ተሳትፎ ኮም ምስ ብሰነ ፍልጠት ዝተደገፉ ምርምራት እናተመሓየሸ ኣብ ውሽጡ ከም ዝሰረጸን ጎሊሑ ይርአ ኣሎ። ብሓፈሻ ካብ ጥንታዊ ኣካይዳ ህዝቢ ኤርትራ ጀሚርካ ክሳዕ እዚ ዘሎናዮ ዘመናዊ መሰላት ስንኩላን ናይ ምሕላው ስርሓት ክዕዘዝም ከሎ፡ ምሕላው መሰላት ስንኩላን ኣብ ልቢ ህዝቢ ኤርትራ ዝተወቕረ ባህልና እዩ። ህዝቢ ኤርትራ'ውን ከም ህዝቢ ካብቲ ዝሕሰ ክሳብ'ቶም ናይ ዕድመ ሰብ ጸጋ፡ ስንክልና ዘለዎም ዜጋታት ዝገበር ሓልዩት ዝኣድ'ዩ፡፡ እዚ ኣብ ኩሉ መዳይ ቀዳምነት ናይ ምሃብን ደገፍን መሰል፡ ከም ግደ/ግቡእ ህዝቢ እምበር "ንስንኩላን ፍሉይ ሓለፋ ገይረ" ኢሉ ኣይሓስቦን። ከም ወጽኢቱ ድማ ስንኩላን ወገናት፡ ምዕሩይ ተጠቀምቲ ናይ ማሕበራዊ፡ ቁጠባዊ፡ ባህላውን ካልኦት ጸጋታትን ዕድላትን ይኾኑ ኣለዉ።

ህዝብን መንግስትን ኤርትራ "ንምንታይ ኣብ ምርግጋጽ መሰላት ስንኩላን ኣበርቲዑ ከም ኣካል ባህሉ ኣሰሪጹ ዝሰርሐ?" ዝብል ሕቶ ምምላስ መሰረታዊ እዩ። ኣብ ሃገራዊ ቻርተር ኤርትራ፡ "ራኢና ንመጻኢት ኤርትራ" ኣብ ትሕቲ ዝብል ዓምዲ፡ ወሲ ግደ ሰብ ብኸምዚ ዝስዕብ ተገሊጹ ይርከብ፡ "ኣብ ግዜ ቃልሲ ኮነ ሕጂ እቲ ንፍትሓዊ ቃልሲ ብዝዋዖእ ዝተወደበ ወፋይ ሰብ ካብ ዓረ ዝተርር ደርማስ ሓይልን ክብር ጸጋን ምዃኑ ታሪኽ ቃልስና ኣመስኪሩ'ዩ። ወፋይን ትገህን ክኢላን ኽሎም ሃብትታትን ስልጣንን ኩዑ ስለ ዘጸግዎ ኣብ ናይ ምዕባለ ስትራተጂና ኩሉ ሳዕ ሰብ ማእከላይ ቦታ ክሕዝ እዩ። ወሲ ተራ ሰብ ንምዕዛዝ ኣብ ምምዕባልን ምስልጣንን ዓቕሚ ሰብ ዓቕምና ዝፈቕዶ ዋጋ ከፍሲስና ኣብ ልዕልና ሰብ ዝተመስረተ ሕብረተሰብ ንምህናጽ ቃልሲ ክቕጽልና እዩ።"

ናይ ኤርትራ ሃብታ ጸጋ ዓቕሚ ሰብ ስለ ዝኾነ፡ መደባት ልምዓት ንምትግባርን ንምፍጻምን፡ ቀንዲን ወሳንን ጸጋ ወይ ጥኡታ፡ ሰብ እዩ። እዚ ንሓድሕዳዊ ረብሓ ንምንጋስ ውሕሉ ምዕባለ ሕብረተሰብ ንምርግጋጽ ብዝዋዖእ ዝሰርሓሉ ዘሎ'ዩ። ከምቲ ናይ ሕብረተሰብ ጽሑፋት ዝሕብሩና፡ ኩሉ ሞያ ስራሕ ክኸውን ከሎ፡ ኩሉ ስራሕ ግና ሞያ ኣይኮነን ይብሉ። ስለዚ፡ ስንኩላን ናይ ባህሪ ለውጢ ብምግባር ኣካል ናይዚ ሞያዊ ዓቕሚ ሰብ ኮይኖም ኑቡሶም ዝኽእሉ ዕድላትን ባይታን ምጥጣሕ'ዩ። እዚ ድማ ስንኩላን ንኑቡሶም ጥራይ ዘይኮኑ ንስድራቤቶም፡ ንሕብረተሰቦን ሃገርን እጃሞም ከበርክቱ ይኽእሉ'ዮም። ከምኡ'ውን ኑዩም ዝፍጠሩ ዕድላት ብዘለዎም ዓቕሚ ተጠቒሞም ብምድንጋጽ ዘይተኣስ መሰለም ኣብ ስራሕ ዓለም ከረጋግጹን ብዝውዳዳርኑዩም ኣርኣያ ኮይኖም ከማስክሩን ምኽኣል'ዩ። ስለዚ ስንኩላን ብስልጠናን ብጾዕርን ዝደለ ክእለትን ፍልጠትን ብምድላብ ንጊዶዩ ዓቕሚ ሰብ ኤርትራ ንልምዓት ከምሰሉን ቁጠባዊ ህይወቶም ንክመሓይሹን እዩ።

ስንኩላን ዜጋታት ኣብ ውሽጢ ሕብረተሰብ ከቢ ይኹን ስድራቤት፡ ምቹእን ጥጥሑን ባይታ ምስ ዝፍጠረሎም፡ መደባት ልምዓት ኣብ ምዕዋት እጃሞም ከበርክቱ ይኽእሉ እዮም። ስለዚ እምበኣር ጉዳዮ ጉዳዮ እቲ መንግስቲ መሰላት ስንኩላን ንምርግጋጽ ዝገበሮ ዘሎ ጻዕሪ ኮም'ውን ከም ቀደሙ ክጽዕርን መሰላት ስንኩላን ንምርግጋጽ ተሳትፎኡ ከደንፍዕን እዋናዊ ይገብር። ምርግጋጽ መሰላት ስንኩላን ብተሳትፎ ኮም ንምሕያሉ፡ ካብ ንቑሕ ኩነት ኣእምሮ ዝምንጨ ወትሩ ኣብ ድልዱል መሰረት ዝተሃደሰን ዘይሃስስን እዩ። "ተመሊሶካ እትረድኦሉ ጉዲፍካዮ ኣይትእቶ" ከም ዝበሃል፡ ሕቶ ስንኩላን ሕቶ ሕብረተሰብ ስለዝኾነ፡ ምስ ስንኩላን ወገናት ካብ ሕብረተሰቦም ምሉእ ተሳፋ ስለ ዝሰንቁ፡ ጸባሕ ንዕኦም ቀረባ ብምዃና፡ ኣፍረይቲ ዜጋታት ኮይኖም ኣብ ሕብረተሰብ ኣበርክቶ ከም ዝህልዎም ዝገብር'ዩ። ገለ ካብ'ቶም መሰላት ስንኩላን ንምርግጋጽ ከም ብተሳታፍነት ስንኩላን ከበርክቶም ዘሎዎም፡ እዞም ዝስዕቡ ክጥቀሱ ይኽእሉ፦

=> መጀመሪያ፡ ስንክልና ኣብ ኩሉ ህዝብታትን ሃገራትን ዝኸሰት ምዃኑን ጸጸሞም ዕጫ በይናም ዝሰከምዎ ከም ዘይኮኑን ርድኢት ሕብረተሰብ ከም ዝዓቢ ምስራሕ፣ ብሰንኪ ትሑት ደረጃ ንቕሓት ንስንክልና ዘጋድዱ ኣመለኻኽታታት ብደሆታትን ንምእላዮም ምጽዓር።

=> ብኻልኣይ ደረጃ፡ ስንክልና ንቕርጻን ኣቃውማን ምዕባለን ናይ ሕብረተሰብን ጉጅለታትን ከምኡ'ውን ደረጃ ጥዕናዊ ባህርያት ንኸይጸልዉን ከየዘናብልን ምጽዓር። ሕብረተሰብን ስንኩላን ወገናቶምን ብዛዕባ ስንክልናኦምን ናይ ምክልኻልን ምህዳሰን እኹልን ዓሚቝን ኣፍልጦ ክህልዎም፡ ንቕሓቶም ንምብራኽ ምጽዓር።

=> ሳልሳይ፡ ማሕበረ-ቁጠባዊ ዓቕሚ ስንኩላን ንምሕያል፡ ምስ መሻርኽቲ ኣካላት ምወህሃድ ብምፍጣር፡ ወሽጣዊ ወህቡቶም ብምልላይ ትምህርትን ሞያን ብምስናቕ፡ እቲ ዝበለጸ ሽቕለት ከምዝረኽቡ ምግባር።

=> ራብዓይ፡ ስንኩላን ውሑስ ምንጪ ኣታዊ ክፈጥሩን ከኻዕብቱን ዓይነታዊ ለውጢ ንምምጻእ ምሕጋዝ፡ ከምኡ'ውን ኣብ ናይ ስራሕ ቦታ እወታዊ ኣድልዎ ክህሉ ጻዕሪ ምኽያድ።

=> ሓምሻይ፡ ኩነታት ጥዕና ስንኩላን ንምክንኻን፡ ምቹእ ሃዋህውን ጥጡሕ ባይታን ብምፍጣር፡ ዋሕዚ ከይተበታተኸ ቀጻልነቱ ውሑስ ክኸውን፡ ብዚይ ምዝናይ ምስራሕ።

=> ሻድሻይ፡ ዝለዓለ ደረጃ ኑብሰ ክብርን ርእሰ ምትእምማንን ከም ዘጥርዩን ከም ዝሰምዖም ምግባር፣ ተመርዕዮም ስድራቤት ዝምስርቱሉ ሃዋህው ምፍጣር፣ ከምኡ'ውን ማሕበራዊ ጸጋታት ሃገርም ከም ዝጀደሱን ንምብርባሩ ንዖቶም ክብ ከም ዝብልን ምሕጋዝ።

=> ሻውዓይ፡ ብሰንኪ ዝነበረ ድሕር ልምድን ባህልን ኑዩም ብቑለሉ ክድሕኑን ክፍወሱን ዝኽእሉ ዝነበሩ ሕማማትን ለበዳታትን ኣብ ደረጃ ስንክልና ከይበጽሑ ንምዕጋቶም ዝዕንቅጹ ድሕር ማሪታዊ እምነት ካብ ሕብረተሰብ ንምውጋዶም ምጽዓር። ኣብ መወዳእታ፡ ኑዩም ኣብ ዝተፈላለዩ ማሕበረ ቁጠባዊ ጸገማት ዝወደቑ ስንኩላን ዜጋታት ክጸኑ፡ መንግስቲ ብዝተፈላለዩ ቁጠባዊ ንጥፈታት ንምጥያሶም ዝገበር ጻዕሪ ኮማዊ ጸጋታት ብምወህሃድ ዝጥዩሱሉን ኣፍሮም ዝኽእሉሉን መንገድታት ምፍጣር፡ ገለ ካብቶም ኮም ብተሳታፍነቱ ክገብሮም ዝግበኦም ንጥፈታት እዮም።

ኮም ዝበሉ፡ ካብቲ ዝኣስ ህጻን ጀሚሩ፡ ኩሎም መንእሰያት፡ ዓበይቲ ዓዲ፡ መራሕቲ ሃይማኖት፡ ኣማሓደርትን ኣነባብርትን ከባቢታት ኩሎምን ሰብ ሞያን ወዘተ እዮም። ንምርግጋጽ መሰላት ስንኩላን ተሳታፍነት ናይዞም ኩሎም ኣካላት ንኽሕይል፡ ስድራቤታት ኣብ ቤተን ንደቀን ብዛዕባ ባህልና ዝሰረተ ንስንኩላንን ንካልኦት ጸገማትን ክግበር ዘሎዎ ሰናይ ግብሪ ክምህራን ብግብሪ ከርእያን ኣለወን። ብተወሳኺ ኣብ ጎረባብተን ንዝርከቡ ስንኩላን ወገናት ናይ ተሰፋ፡ ቁጠባ፡ ጉልበት፡ ወዘተ ሓገዝ ምስ ዝግበራ'ውን፡ እወታዊ ጸዓት ኮይኑ ንበዙሓት ናብዚ ሰናይ ግብሪ ክመርሕ ይኽእል። ህዝቢ ዓቕሙ ብዘፍቅዶ ገንዘብ ብምውጻእ ኣብ ከባቢኡ ንዝርከቡ ስንኩላን ነፍሶም ዝኽእሉ ሓገዞት ምግባር። ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራውያንን ህዝባውያን በዓላት፡ ንመሰላት ስንኩላን ዘጕናጽፉ ቀስቀስቲ መተሓሳሰቢታትን ጕስጓሳትን ምኽያድ። ምስ ማሕበራት ስንኩላን ብትሕብብር ብጽምብል ይኹን ብበዓላዊ ምርኣታት ንስንኩላን ዘለና ፍቕሪ ምግላጽ፡ ወዘተ። ህዝብና ብርህራሁን ለውሃቱን ዝልለ፡ ኣብ ደሙ ዝሰረጸ ናይ ምትሕግጋዝ ባህሊ ዘሎዎ ስለ ዝኾነ፡ ካብ ብቓል ዝገበር ጕስጓስ ጀሚርካ ክሳዕ ብግብሪ ዝግበሩ ንመሰላት ስንኩላን ዘረጋግጹ ንጥፈታት፡ እንተ ሓፈሉም፡ ከሉ ኣብል ኮም ክሳተፍ ከምዝኽእል ዘጠራጥር ኣይኮነን።

ኣብ መደምደምታ፡ ጉዳይ ስንክልና ንመንግስቲ ወይ ንሓንቲ ስድራቤት ጥራይ ዝምልከት ኣይኮነን። ተሳታፍነት መላእ ኮምን ሕብረተሰብን ዝሓትት እዩ። ብሳላ ቀጻሊ ጕስጓስን ትምህርትን ሕብረተሰብ ንቕሓቱ ንኸበርኽን ዓቕሙ ንኸደልብን ዝተኻየደ ጻዕሪ ወጽኢቱ ኣድማዒ ነይሩ ጥራይ ዘይኮነ ዕውት ስራሕ ከም እተዓመ መሰኻሪ ዘድልዮ ኣይኮነን። ስለዚ ካብታ ዝኣሰት ቀሸት ክሳብ'ተን ዝዓበያ ከተማታት፡ ተሳታፍነት ናይ ኩሉ ዜጋ ዘድልዮ ልምዓታዊ ወጥናት ንምትግባር፡ ከም ሕብረተሰብ፡ ዓቕምና ብዕጽፊ ኣራቢሕና፡ ብኮማዊ ተሳትፎና መሰላት ስንኩላን ነረጋግጽ።

ደበሳይ ሓድሽ
ኣሃዱ ናይ ዕድመ ሰብ ጸጋን ግዱያት ማሕበራዊ ሕሰምን

ሪፖርታዥ

ኣጻድፍ እምባ ሶይራ፡ ብጀጋኑ ልምዓት ተደፊሩ

ኣብርሃም ዘርአ (ወዲ ሃለቓ)

ስእሊ.- ኣብርሃም በየነ

ሓሙስ 29 ግንቦት 2025 ሰዓት 6 ወጋሕታ ጉዕዞና ናብ'ታ ካብ ከተማ ሰንዓፈ 17 ኪሎሜተር ርሒቓ እትርከብ ምምሕዳር ከባቢ ጎሎ ነበረ። ናብ'ቲ ብኣባላት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ተሃኒጹ፡ ካብ ጎሎ ብምብጋስ ናብ ትልሃ-ናርዐ ዘእቱ ሓዲሽ ናይ ሓመድ ጽርግያ ንዝዋበር ስነስርዓት መመረቕታ ንምስናድን ንምቕላሕን ኢና ኸይድና።

ልክዕ ሰዓት 9፡40 ቅ/ቐ ምስ ኮነ ድማ፡ ሚኒስተር ዕዮን ማሕበራዊ ድሕነትን ወ/ሮ ልኡል ገብርኣብ፡ ሓላፊ ውድባዊ ጉዳያት ህግደፍ ኣቶ የማነ ሳይቻ፡ ኣዛዚ እዚ ማእከል ብ/ጀነራል ተኽለ ክፍላይ፡ ፕረዚደንት ሃማደኤ ወ/ሮ ተኽኣ ተስፋሚካኤል ዘርከብዎም ኣዘዝቲ ሰራዊትን ሰበስልጣን መንግስትን ግንባርን ኣብ ዝተረኽብሉ፡ ብጠቕላሊ ሓለቓ ስታፍ ሓይልታት ኣርትራ ጀነራል ፊልጶስ ወልደዮሃንስን ኣመሓዳሪ ዞባ ደቡብ ኣቶ ሃብተኣብ ተስፋጽዮንን ሪባን ብምቑራጽ መመረቕታ እቲ ስነስርዓት ብወግዒ ኣብ ጎሎ ተኸፊቱ።

ብድሕሪዚ ህዝብን ሰበስልጣን መንግስትን በተን ክሳብ 70 ዝበጽሓ ንኣሽቱ መካይን ናብ'ቲ ስነስርዓት መመረቕታ ክካየደሉ ዝተዳለወ ቦታ ጉዕዞ ጥምጥም ኮነ። ኣብቲ ጠል እኳ ክትድይቦ ንጋዳ ሃው ዝበለ ኣጻድፍ እምባ ሶይራን ከባቢኡን ለሚ በዚ ተሰሪሑ ዘሎ ጥውይዋይ ዝጠዘሎ ጽርግያ፡ እዘን መካይን ከም ድሌተን ክሽድዳ ተራእየ። ድሕሪ ናይ 9 ኪሎሜተር ጥጡሕ ጉዕዞ ድማ፡ ኣብ ቦታ'ቲ ጽንብል ክካየደሉ እተዳለወ ቦታ ክሳድ ሳሪደሉ-ዲጋ ኣተና። ዓበይቲ ንእሽቶት፡ ሰብኣዩ ሰበይቱ ህዝቢ ምብራቓዊ ኣጻድፍ፡ ሓገባሉ ንምግላጽ ሴፉን ኣባትሩን ዓቲሩ ክሳጥር ተራእየ። ንዕዱማትን ናይ ክብሪ ኢጋይሽን ድማ ናይ እንቋዕ ደሓን መጻእኩም ብያታዊ ደርፍታት ተቐቢሎም።

ብድሕሪዚ ሰበስልጣን መንግስትን ግንባርን ኣዘዝቲ ሰራዊትን ኣብ'ቲ እቲ ጽርግያ በጺሕዎ ዝርከብ በረኽቲ ኽቦታትን ክሳውድን ሳሪደለን ከባቢኡን ኮይኖም፡ እዚ ጽርግያ'ዚ ንቐጻሊ ካብ'ዚ ዘለዎ ቦታ ብኸመይ ክዚ ዝተረረፈ ምብራቓዊ ኣጻድፍ ሰንጢቑ ናብ ዞባ ሰሜናዊ ባሕሪ ናብ ከባቢ ብዓል ፎሮ፡ ኢራፋይሉ፡ ቡያ . . . ክራኸብን ክቕጸልን ከም ዝኽእል ተዓዚቦምን ተመያይጦምን። ህዝብን ሰራዊትን ሰበስልጣን መንግስትን በቦታኦም ምስ ሓዙ ድማ ስነስርዓት ናይ'ቲ መመረቕታ ብዘኽረ ስሚኢታት ፈለመ።

ፈለማ ኣብ'ቲ ኣፍራስ ዘጋልብ ዓሱ ብዘዕባ ህንጻት ናይ'ቲ ጽርግያን ዝተሓለፈ መስገደልን ኣመልኪቶም ቃል ዘሰምዑ ኣመሓደርቲ ከባቢ ጎሎን ታልሃ-ናርዐን ኣቶ ዓብደላ ኣሕመድ ሰፈርን ኣቶ ማሕሙድ ያዕቆብን እዮም። ንሶም ኣብ ዝሃብዎ ሓበሬታ፡ ህዝቢ ናይ'ቲ ከባቢ ጥጡሕ ጽርግያ ስለ ዘይነብሮ፡ ብዘይዉሑስ መንገዲ ብኣጻድፍን ሰንጭሮታትን ቁሪጹ ክጓዓዝ ምጽንሑ ብምዝካር፡ እዚ ስራሕ'ዚ ኣብ'ዚ ደረጃ እዚ ንኽበጽሕ ሞያዊ ኣበርክቶ ንዝገበረ እዚ ማእከል ምስ ኣባላት ሓይልታት ምክልኻሉን ህዝብን ኣመስጊኖም። ህዝቢ እቲ ከባቢ ድማ ዝበርሃ ጸገም ፍታሕ ብምርካቡ እፎይታ ከም ዝተሰምዖም ሓቢሮም።

ሓላፊ ህዝባዊ ኣገልግሎት ቴክኒክ ዞባ ደቡብ፡ ሌ/ኮ ንጉሰ ተስፋይ (ወዲ-ብሮጌር) ብወገኑ፡ እዚ ብዝተበገሶ ህዝቢ ምምሕዳር ከባቢ ጎሎ ዝጀመረ ምጽራግ ናይ ሓመድ ጽርግያ፡ ናብ'ዚ ሕጂ ዘለዎ ደረጃ ንኽበጽሕ ተራ ኣሃዱታት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ፡ ብሓፈሻ ከኣ እዚ ማእከል ልዑል ምንባሩ ሓቢሩ። ኣብ ዕማም ህንጻት ናይ'ቲ ጽርግያ ዓቢ እጃም ዝበርከቱ ሞያውያን መራሕቲ ማሽነሪታት ድማ ኣመስጊኑ።

እዚ ኣብ ን/ዞባ ሰንዓፈ ዝርከብ 9 ኪ/ሜትር ዝሸፍን ናይ ሓመድ ጽርግያ፡ ካብ ጎሎ ተበጊሱ ንኸባ እምባ ሶይራ ብማእከሉ ብምሰንጣቕ፡ ንኸባቢ ዓድታት መልሕድ-ዳጉ፡ መኾ፡ ኣሰድ ላዕላይን ታሕታይን መርበድ... ንዓማንን ጺጋምን እናሓለፈ ሳሪደሉ-ዲጋ ኣብ ዝበሃል ቦታ ብምብጻሕ ናብ ታልሃ- ናርዐ ዘወርድ ጽርግያ እዩ። ኣብ'ዚ ጕምጕም ምብራቓዊ ኣጻድፍ ብምብጻሕ ድማ ንዝተረፈ ዕማምን መስርሕን ጉዕዞ ህንጻት ደጸበ ኣሎ።

ኣብ'ቲ ኢጋጥሚ፡ ኣመሓዳሪ ን/ዞባ ሰንዓፈ ኣቶ እድሪስ ዓሊ ሸክር ኣብ ዘስመዖ ቃል፡ ምግዛም ቀዳማይ ገጽ ጽርግያ ጎሎ ታልሃ-ናርዐ፡ ሓደ ካብ'ቲ ግንባርን መንግስትን ኤርትራ ኣብ ርሑቓን ህሱይ ከባቢታትን ማሕበራዊ ፍትሒን ምዕሩይ ዝርግሐ ማሕበራዊ ኣገልግሎትን ንምንጋስ ዝዑብሮ ዘሎ ዕማም ምኻኑ ሓቢሩ። ወሲኹ ድማ እዚ ለሚ ዝምረቕ ዘሎ ሓያል ርብርብ ዝሓተተ ጽርግያ፡ ሓደ ካብ'ቲ ግብራዊ መርኣያ ናይ'ዚ መትከልን መብጽዓን ምኻኑ ኣብሪሁ።

ብድሕሪዚ ኣመሓዳሪ ዞባ ደቡብ ኣቶ ሃብተኣብ ተስፋጼን እዩ ቃል ንኸስምዕ ናብ መድረኽ ተዓዲሙ። ንሱ እዚ ብዙብዝሖ ህዝቢ ክልተ ምምሕዳር ከባቢታትን ሓይልታት ምክልኻልን ተጀሚሩ ዘይተወደአ ጽርግያ፡ ናብ መፈጸምታኡ ንምብጻሕን ቀጻልነቱ ንምርግጋጽን ምምሕዳር ዞባ ደቡብ ብዕቱብ ከም ዝሰርሓሉ ኣረጋጊጹ። ኑፃም ንኸባ እምባ ሶይራ ዝሰንጠቐ ጀጋኑ ኦፕሬተራትን ሓይልታት ኣባላት ምክልኻልን ድማ ልዑል ምስጋና ኣቕሪቡ።

ነበርቲ ናይተን ክልተ ምምሕዳራት ብወገኖም፡ ኣቕዲሞም ንፍሱጻራት፡ ሕሙማትን ብማሰላ ጸይሮም ንልዕሊ ሓሙሽተ ሰዓት ናብ ዝለዓለ ትካል ሕክምና ንምብጻሕ ብኣጻድፍ እናተጓዓዙ ክሽገሩ ከም ዝጸንሑ ብምጥቃስ፡ መንግስቲ ነዚ ጸገም እዚ ተገንዚቡ ብዘወሰዶ ተበግሶታት እፎይታ ከም ዝረኸቡ ሓቢሮም። መጻኢ ራህዋኦም ምሉእ ንክኸውን ድማ ጉዳይ መጉዓዝያ ክፍታሓሎም ተማሕጺኖም።

ብድሕሪዚ ህዝቢ እምባ ሶይራን ከባቢኡን ብደስታን ከርዓትን ኣብ ቅርዓት ደቂ ሓደ ልቢ ዓሰሉ እንከሎ፡ መደብ ናብ ባህላዊ መሰናድኣታት እዩ ተሰጊሩ። ሕብረ ብሄራትና ዘለምም፡ ንጽንዓትናን ተወፋይነትናን ንመትከልናን መኸተናን ንህጹጽትናን ወፍርናን ዝገልጹ ብርኽት ዝበሉ ጣዕመ ዜማታትን ግጥምታትን ድማ ብጉጅለ ባህሊ እምባ ሶይራ ክ/ሰራዊት 14 ተር ከም ዓተር ቀሪቦም። ህዝቢ ድማ ኣብቲ ዳስ ሓድነት ሓንቲብ ብላለን ሳሪገብለን ሓንቲብ ብሸሊልን ኩዳን ማይን ጸብን ብምፍኳን ብሓበን ኣኸዲዱን ተቓጸጸዩን። ህዝቢ ብምእዙዝ ሃገራዊ ደርፍታት ኣብ ቅርዓት ኤርትራውያት ምስ ላዕለዎት ኣዘዝቱን ሓለፍቱን ብወኒ እናዘለለ እንከሎ፡ ኽቦታት ሶይራን ምብራቓዊ ኣጻድፍን ብዘናብ ክጠልል ጀመረ። ህዝቢ ነዚ ምስ ረኣየ፡ ኣብ ማእከል ኩይኑ ንባሕርን ከበሳን ምስ ተሰፋ ኣዝመራን ክራማትን እናማዕደወ፡ ናህሪ ሳዕሰዒቱ ብምውሳኽ፡ ብሓበን ተሰራሰረ።

እቲ ብእንግዶት ዝልለ ብዓል ሃብቻም ወግዕን ባህልን ዝኸኣ ህዝቢ ናይ'ቲ ከባቢ፡ ብሓፈሻ ከኣ ህዝቢ ን/ዞባ ሰንዓፈ - ነዚ መደብ መመረቕታ ንምምዕራግን ኢጋይሹ ብኩበሪ ንምቕባልን ዘርኣዮ ጭውነት ዝስሕድ እዩ። ሕሩድን ካልእ ብርኩት ሸሻይን ብምቕራብ ኑቲ ኢጋጥሚ ኣማዕርጉምን ኣጸቢቑምን ወዒሉ።

ኣብ መወዳእታ ናይ'ቲ መደብ፡ ኣብ መስርሕ ህንጻትን ልምዓትን ናይ'ዚ በዓሊ ዝበረ ጽርግያ ልዑል ኣበርክቶ ንዝገበሩ ትካላት መንግስትን ሓይልታት ምክልኻልን ከምኡ ድማ ውልቀሰባትን ናይ ምስጋና ወረቐት ምስክርን ህያባትን ካብ ኢድ ዝተፈላለዩ ሰበስልጣን መንግስትን ላዕለዎት ኣዘዝቲ ሰራዊትን ተዓደሉ። እቲ መደብ ድማ ሰዓት 3፡00 ድ/ቐ ብሀጠር ዝናብ ተሰኒዱ ተዛዚሙ።

ላዕለዎት ኣዘዝቲ ሰራዊትን ሰበስልጣን መንግስትን ኣብ ጎቦ ሳሪዳለ

ሌ/ኮ ንጉሰ ተስፋይ

ኣመሓዳሪ ን/ዞባ ሰንዓፈ ኣቶ እድሪስ ዓሊ ሸክር

ኣመሓዳሪ ዞባ ደቡብ ኣቶ ሃብተኣብ ተስፋጽዮን

ጽርግያ እምባ ሶይራ ብኸፈል

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

中国五矿

MCC 恩菲铜锌矿山工程有限公司
ENFI-MCCT Mining Engineering P.L.C

Vacancy Announcement

ENFI-MCCT MINING ENGINEERING PLC (Pre-stripping Team) is inviting qualified and competitive applicants for the following positions:

Position: Mining Progress Engineer

- Number Required – One (01)
- Place of work: Emba Derho
- Type of contact: Definite period of two years
- Salary: As per the company salary scale

MAJOR DUTIES AND RESPONSIBILITIES

- Stipulate mining project progress plan include yearly, seasonal, monthly plan with P6 software.
- Establish demonstration for construction progress of mining project by using software include 3D Max, PR and Datamine.
- Collect and renew progress data for all different sub-items include design, procurement, construction, personnel site entry plan, etc.
- Follow implementation of the project progress plan.
- Draft construction daily report, weekly report, monthly report for mining project.
- Review the process data provided by sub-contractors.

Qualification Requirement

Education:

- Bachelor degree or above
- Major in Mining Engineering or Civil Engineering Management
- CET level 4 English language skill or above

Work Experience:

- Over three years of project progress management for mining project

Other skills and abilities:

- Proficient to use software include P6 progress software, 3D Max, PR and Datamine.
- Ability to work in culturally diverse working environments.
- Ability to work well with people from different country with different culture.
- Project management skills.
- Problem solving skills, Teamwork, and collaboration skills.

Language:

Language fluency in English is required.

Additional requirements for Nationals:

- Having fulfilled his/her National Service obligation and providing evidence of release paper from the Ministry of Defence.
- Present clearance paper from current/last employer
- Testimonial documents to be attached (CV, Work experience credentials, a copy of your National Identity Card, etc.).
- Only shortlisted applicants would be considered as potential candidates for an interview.
- Application documents will not be returned to the sender.
- All application should be sent though the post office.
- Deadline for application: 5 days from the day of publication in the newspaper

Address: Please mail your application to following two address

1. ENFI-MCCT MINING ENGINEERING PLC.
P.O. Box 6547 Asmara, Eritrea
2. Mineral Resources Management
P.O. Box-272, Asmara

Note to Non-Eritrean applicants: Please send a copy of your application to
Aliens Employment Permit Affairs
P.O. Box 7940 Asmara, Eritrea

1ይ ቤት-ፍርዲ መንደፈራ

ወ/ሮ በናት በሽር መሓመድ ምባል ተሪፉ፣ በናት በጃሪ ኣሕመድ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፣ ን19/6/25 ኣብ ቤ/ፍ 3ይ መጋባእያ ይቕረብ።

ኣቶ በረኸት ክፍሉ ገብረማርያም ምባል ተሪፉ፣ ናትናኤል ክፍሉ ገብረማርያም ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፣ ን19/6/25 ኣብ ቤ/ፍ 3ይ መጋባእያ ይቕረብ።

ከሳሲ. ኣቶ ብርሃ እያሱ ገብረያናስ፣ ተኸሳሲት ወ/ሮ ጽገረዳ ፍስሃየ ዘሙይ፣ ናይ ሓዳር ክሲ. ተመስሪቱልኪ. ስለ ዘሎ፣ ን2/7/25 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቅረቢ። እንተዘይቀሪብኪ፣ ጉዳይኪ. ኣብ ዘየለኽሉ ክረአ ምዃኑ ክፍልጥ።

1ይ ቤት-ፍርዲ ዓዲ ቐይሕ

ከሳሲ. መብርሂት ዒማር ኣርብዑ ተኸሳሲ. ኣቶ ዳዊት ገዕሸ ይሕደጉ ናይ ሓዳር ክሲ. ተመስሪቱልካ ስለ ዘሎ፣ ን24/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፣ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ክፍልጥ።

1ይ ቤት-ፍርዲ ዓረዛ

ወ/ሮ ርግኣት ሃብተ መዓሾ፣ ኣቦይ ሃብተ መዓሾ ስለዘዋረራ፣ ኣነ ምስ 3 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃና ይረጋገጸልና ስለ ዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፣ ን19/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ልዋም ኪዳነ ይሕደጎ ምባል ተሪፉ፣ ልዋም ኪዳነማርያም ይሕደጎ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፣ ን19/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ሳሊም ሃብተየም ጺጋይ ምባል ተሪፉ፣ ሰሊያና ሃብተየም ጺጋይ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፣ ን19/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

1ይ ቤት-ፍርዲ ሰገነይቲ

ት/ዕድመ ገብረሂወት ዓወት ብርሃ ምባል ተሪፉ፣ ፋኒኤል ዓወት ብርሃ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፣ ን24/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ኣቑርደት

ወ/ሮ ሄለን ገ/ሂወት ተሰኣ፣ ተጸዋዒ. ኣቶ ኣስመላሽ ኪዳነ ተሰኣ፣ ናይ ሓዳር ጉዳይ ስለ ዘለካ፣ ኣድራሻኻ ስለ ዘይተፈልጠ፣ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ. ወኪል ን23/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ቕረብ።

ሓራጅ

ብፍ/በ/መሳሊ ወ/ሮ ሸዊት በየን ምስ ብፍ/በ/ዕዳ ኣቶ ኣማኑኤል ሓጎስ፣ ናይ ክልቲኦም ብጽሒት ገዛ ክምቀል ስለ ዘይክእል፣ ተሰማሚዖም ክሞቐሉ ስለ ዘይከኣሉ፣ ኣብ ከተማ ደቀምሓረ ምምሕዳር ከባቢ. ኣምሀር ዝርከብ ብሓራጅ ክሸየጥ ስለ ዝኾነ፣ ኣብ 200 ት/ሜትሮ ዝተደኮነ ክልተ ቀንዲ. ክፍልን ሓደ ሓጋዘ ክፍልን ዝሓዘ፣ ብኸኢላ መሃንድስ 259.063.07 ናቕፋ (ክልተ ሚእትን ሓምሳን ትሽዓተን ሽሕን ሱሳን ሰለስተን ናቕፋን 0.7 ሳንቲምን) ስለ ዝተገመተ፣ ኣብዚ. ሓራጅ ክወዳደር ዝደሊ፣ ቅድሚ. ዕለት ሓራጅ ኣብ ዘሎ 7 መዓልታት ጀሚሩ፣ ናይቲ. ክወዳደረሉ ዝደሊ. መጠን ገንዘብ ብምጥቃስ ኣብ ዝተዓሸገ ፖስታ ብምግባር ኣብ ቤት ጽሕፈት ፈጻሚ. ቤት ፍርዲ. ዞባ ደቡብ መንደፈራ ኣብ ዝተዳለወ ዕጹው ሳንዱቕ የእቱ። ኣብዚ. ናይ ዕለት ሓራጅ ናይ ዝተዋህበ ግምት ዋጋ ገንዘብ ሓደ ርብዒ. (1/4) ብስም ፈጻሚ. ፍርዲ. መንደፈራ ኣብ ንግዳዊ. ባንኪ. ኤርትራ መንደፈራ c.p.o ኣሰሪሑ ወይ ናይ ባንኪ. በኪ ብምቕራብ ክወዳደር ይኽእል።

ዕለት ሓራጅ፦ 1/07/2025
ሰዓት ሓራጅ፦ካብ 8:00-9:00
ቦታ ሓራጅ፦ 1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ መንደፈራ ቁጽሪ 3

መመረቕታ መጽሓፍ

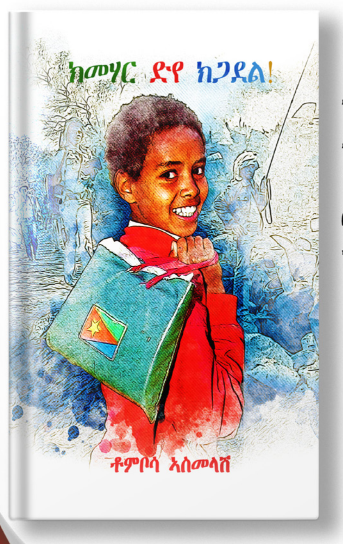

BOOK LAUNCH Event

ንፍሉይ ኩርናዕ ታሪኽ ቤት ትምህርቲ ሰውራ እተዘንቱ መጽሓፍ፣ “ክመሃር ድየ ክጋደል!” ከነመርቓ ስለዝኾንና ንኩልኹም ኣንበብቲ ብኽብሪ ንዕድም።

06 ሰነ 2025

6:00 ድሕሪ ቀትሪ

ሲነማ ሮማ

ንተወሳኺ. ሓበሬታ +2917216545

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ኣስመራ

ከሳሲት ልዋም ተወልደ ተስፋዝጊ፡ ተኸሳሲ መርሃዊ ገብረሂወት ሰረቀ፡ ንዓኻ ዝምልከት ጉዳይ ስለ ዘሎ፡ ኣድራሻኻ ስለዘይተፈልጠ፡ ብጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ተኣዊጁ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወከል ን24/6/25 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ/49 ቅረብ፡፡ እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ክፍለጥ፡፡

ምልእተ እየሩሳሌም ብጹምቱ ሓይልኣብ ምባል ተረፉ፡ ሲሞና ብጹምቱ ሓይለኣብ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዘበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/7/25 ኣብ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁ/47 ይቕረብ፡፡

ወ/ሮ ሰግይኽሽ ኣብርሃ ገብረእግዚኣብሄር፡ ብዓል ቤተይ የሴፍ ተስፋይ ወልደማርያም ስለዝዓረፈ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ ማሰለይ ይተሓለወለይ፡ 6 ደቅና ከኣ ወረስቲ ምዃናም ይረጋገጸለይ ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን1/7/25 ኣብ ቤ/ፍ 9ይ መጋባእያ ቁ/32 ይቕረብ፡፡

ብፍ/በ/መሰል ኣቶ የዕበዮ ኣስመላሽ፡ ብፍ/ሰ/ዕዳ ኣቶ የብል ክፍለን ኣቶ ፊልሞን ክፍለን፡ ናይ ፈጸሚ ክሲ ቀሪቡልኩም ስለ ዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወከል ን3/7/25 ኣብ ቤ/ፍ 5ይ መጋባእያ ቁ/39 ቅረቡ፡፡ እንተዘይቀሪብኩም፡ ጉዳይኩም ኣብ ዘየለኹምሉ ክረአ ምዃኑ ክፍለጥ፡፡

ከሳሲት ፈሸን መሴ የሴፍ፡ ተኸሳሲ ኣቶ ሰምኦን እምባየ ተስፋሁነይ፡ ናይ ሓዳር ክሲ ተመስሪቱልካ ስለ ዘሎ፡ ን4/7/25 ኣብ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁ/47 ቅረብ፡፡ እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ክፍለጥ፡፡

ከሳሲ ኣቶ ኢሳይያስ ሳሙኤል ባየረ፡ ተኸሳሲት ወ/ሮ ርግኣት ገብረሂወት ገብረሃዋርያት፡ ናይ ሓዳር ክሲ ተመስሪቱልኪ ስለ ዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወከል ን9/7/25 ኣብ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁ/47 ቅረቢ፡፡ እንተዘይቀሪብኪ፡ ጉዳይኪ ኣብ ዘየለኽሉ ክረአ ምዃኑ ክፍለጥ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ዕዳጋ እኹሊ

ፍረወይኒ በየነ ወልደጊዮርጊስ ብርሃ፡ ብዓል ቤተይ ተስፋይ ገብረእግዚኣብሄር ስለዝዓረፈ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ ማሰለይ ይተሓለወለይ፡ 4 ደቅና ከኣ ወረስቲ ምዃናም ይረጋገጸለም ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን11/6/25 ኣብ ቤ/ፍ 9ይ መጋባእያ ይቕረብ፡፡

ከሳሲት ደርጋኣለም ተስፋማርያም ክፍሉ፡ ተኸሰስቲ 1.ኀይትኦም ገብረመድህን 2. ሃብተኣብ ገብረመድህን፡ ናይ ሰም ምትሕልላፍ ማኪና ክሲ ተመስሪቱልኩም ስለ ዘሎ፡ ኣድራሻኹም ስለ ዘይተፈልጠ፡ ብጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ተጸዊዕኩም ን17/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ቅረቡ፡፡ እንተዘይቀሪብኩም፡ ጉዳይኩም ኣብ ዘየለኹምሉ ክረአ ምዃኑ ክፍለጥ፡፡

ሰራክ ተኽለማርያም ገብረወልደ፡ ብዓልተይ ቤተይ ሊድያ ዘወልዳይ በየን ስለዝዘተሰወአት፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ ማሰለይ ይተሓለወለይ፡ 2 ደቅና ከኣ ወረስቲ ምዃናም ይረጋገጸለም ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን2/7/25 ኣብ ቤ/ፍ 7ይ መጋባእያ ይቕረብ፡፡

ዩኤል ብርሃ የውሃንስ ምባል ተረፉ፡ ኣብርሃም ብርሃ የውሃንስ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን27/6/25 ኣብ ቤ/ፍ 8ይ መጋባእያ ይቕረብ፡፡

ሰናይት የውሃንስ ተስፋሰላሴ፡ ሰም ኣደይ ለገሳ ገብርህይወት ባህቱ ምባል ተረፉ፡ ገኑት ሃብተ ባህቱ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን26/6/25 ኣብ ቤ/ፍ 8ይ መጋባእያ ይቕረብ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ዓዲ ኳዕዳድ

ወ/ሮ መርሃዊት ተኽለ ኪዳኑ፡ ብዓል ቤተይ ቴድሮስ ገብረኣብ ገብረእግዚኣብሄር ስለዝተሰውኡ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ ማሰለይ ይተሓለወለይ፡ 4 ደቁ ከኣ ወረስቲ ምዃናም ይረጋገጸለም ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ወ/ሮ ሰለማዊት መድሃኔ ተኸስተ ምባል ተረፉ፡ ሳምራዊት መድሃኔ ተኸስተ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ት/ዕድመ ሳራ ኀይትኦም ኣብርሃም፡ ብሞግዚት ወ/ሮ ራታ የውሃንስ ገብረንጉስ፡ ኣቦይ ኀይትኦም ኣብርሃም ደባስ ስለዝዓረፈ፡ ኣነ ጥራይ ወራሲት ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ገኑት መድሃኔ ተስፋየሃንስ ምባል ተረፉ፡ ደሊና መድሃኔ ተስፋየሃንስ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ባና ክብሮኣብ ብርሃ ምባል ተረፉ፡ ባናሄር ክብሮኣብ ብርሃ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ሰምረት የውሃንስ ተኽስተ ምባል ተረፉ፡ ሳምራዊት የውሃንስ ተኽስተ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን17/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኣቶ ሳምሶም የዕበዮ ተኽለሃይማኖት፡ ኣቦይ የዕበዮ ተኽለሃይማኖት ካሕሱ ስለዝዓረፈ፡ ብዓልቲ ቤቱ ወ/ሮ ኣብርሃጸየን ዘርኢ ማስመር ናይ መጻምዲ ማሰላ ይተሓለወላ፡ 19 ደቁ ከኣ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸልና ስለ ዝበለት፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ሓራጅ

ኣብ መንጎ ብፍ/በ/መሰል ባንክ ልምዓትን ወፍርን ኤርትራን ብፍ/በ/ዕዳ ወ/ሮ ሰለማዊት ግርማይን ዝበረ ናይ ገንዘብ ክርክር፡ ንብረት ብፍ/በ/ዕዳ ዝኾነ ብሓራጅ ተሸይጡ መኽፈሊ ዕዳ ይኹን ክበል ቤት ፍርዲ ስለዝኣዘዘ፡ እዚ ኣብ ታሕቲ ተጠቒሱ ዘሎ ዝርዝር ንብረት ብክኢላ ማጠቓለሊ ዋጋ 105,301 (ሚእትን ሓሙሽተን ሽሕን ሰለስተ ሚእትን ሓደን) ናቕፋ ተገሚቱ ስለዘሎ፡ ኣብ'ዚ ሓራጅ ክሳተፍ ዝደሊ፡ ካብ ዝቐረበ ማጠቓለሊ ዋጋ 1/4 ብስም ፈ/ፍርዲ C.P.O ብምስራሕ ወይ ቡኽ ሕሳብ ሒዙ ብኣካል ወይ'ውን ብሕጋዊ ወከል ብምቕራብ ክወዳደር ይኽእል፡፡ ተወዳዳሪ ቅድሚ ዕለት ጨረታ 5 ናይ ስራሕ መዓልታት ዘሎ፡ ክበጽሖ ዝደሊ ማጠን ብፎጸርን ብኣካሄን ኣብ ፖስታ ዓሺጉ ኣብ ላ/ቤ/ፍርዲ ቤ/ጽ/ዋ/ፈ/ፍርዲ ቁ/62 ኣብ ዝተዓለወ ሳንዱቕ ጨረታ የእቱ፡፡ ሓበሬታ ዝደሊ ኣብ ቁ/65 ቀሪቡ ይወከስ፡፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መኣገዲ እንተዘይኣቕሪቡ ሓራጅ ጠጠው ከምዘይብል ንሕብር፡፡

ዝርዝር ንብረት		ዋጋ
1 ኮምፕዩተር ፍላት ሞኒተር ዘለወን ኢቴክ	15 ሓብ	18,112.50 ናቕፋ
2 ኮምፕዩተር ሞኒተር ፍላት ዘይኮኑ ኢቴክ	1 ሓብ	666.00 ናቕፋ
3 ኮምፕዩተር ፍላት ሞኒተር ዘለወን ደል (250-380)	2 ሓብ	2,775.00 ናቕፋ
4 ቴለቪዥን ሶኒ 21 ኢንች	1 ሓብ	1,050.00 ናቕፋ
5 ዴክ ካብ ካሴት ናብ ካሴት ትቕድሕ (VHS)	10 ሓብ	900.00 ናቕፋ
6 ዴክ ናይ (VHS)	2 ሓብ	1,350.00 ናቕፋ
7 ስዊቸር ናይ ኢንተርኔት	1 ሓብ	2,674.00 ናቕፋ
8 መባዝሒ ናይ ደሽ (6 Way amplifier)	2 ሓብ	668.50 ናቕፋ
9 ኣዳፕተር	1 ሓብ	684.25 ናቕፋ
10 ዲቪዲ ፕለየር ፍላሽ ዘእቱ	1 ሓብ	483.00 ናቕፋ
11 ዋይድ ባንድ ቱን	1 ሓብ	3,220.00 ናቕፋ
12 ፓወር ሳፕላይ ኣዳፕተር 922	1ሓብ	2,012.50 ናቕፋ
13 ሽልፍ ብዓል 4+ ደረጃ ብዝንጨይቲ ዝተሰርሐ	1ሓብ	3,820.00 ናቕፋ
14 ጠረጴዛ ናይ ኮምፕዩተር ብሓጺንን ዕንጨይትን	17 ሓብ	24, 352.50 ናቕፋ
15 ፒሪንተር ከለር	1ሓብ	4,590.00 ናቕፋ
16 ሞደም	1ሓብ	7,449.00 ናቕፋ
17 ሞቶሮላ ረፒተር	1ሓብ	907.25 ናቕፋ
18 ኤልኢ.ዲ ፓነል (ዲጂታል ታቤላ)	1ሓብ	4,427.50 ናቕፋ
19 ስታድን ናይ ኮምፕዩተር ሼትሮ ዘለዎ	1ሓብ	3,150.00 ናቕፋ
20 ኢንቨርተር	1ሓብ	2,250.00 ናቕፋ
21 ኤልኢዲ ፕሮጀክተር	1ሓብ	2,865.00 ናቕፋ
22 ስፒከር ናይ ቲቪ	1ሓብ	83.25 ናቕፋ
23 ላፕቶብ	1ሓብ	2,415.00 ናቕፋ
24 ሽልፍ 4 ብ 4 ሜትሮ ናይ መንደቕ	1ሓብ	3,496.00 ናቕፋ
25 ስታብሊላይዘር ቮልተጅ	1ሓብ	668.50 ናቕፋ
26 ረሲቨር ናይ ካርድ	1ሓብ	1,350.00 ናቕፋ
27 ፓወዛ	1ሓብ	523.25 ናቕፋ
28 ካሴት ቲቪ ሬኮርደር ንእሽተይ	1ሓብ	138.75 ናቕፋ
29 ካሴት ቲቪ ሬኮርደር ማእከላይ	1ሓብ	194.25 ናቕፋ
30 ሼትሮ 50 ብ50 ሰሜ	1ሓብ	429.75 ናቕፋ
31 መሳትያት 40 ብ 40 ሰሜ	2ሓብ	1,241.50 ናቕፋ
32 ሶኬት	40 ሓብ	1,288.00 ናቕፋ
33 ሶኬት ናይ ቻርጅ	12 ሓብ	289.80 ናቕፋ
34 ናይ ፓስተር መለጠፊ ቦርድ 2ብ2 ሜትሮ	1 ሓብ	3,342.50 ናቕፋ
35 ሼትሮ 1ብ1 ሜትሮ ናይ መፈላለዪ (ፓርትሽን	1ሓብ	1,43.50 ናቕፋ

ንብረት ክርኢ ዝደሊ ኣብ ዞ/ጋ/ባርካ ን/ዞባ ባረንቱ ከተማ ባረንቱ ፍሉይ ቦታ ቢያራ ዝርከብ ኢንተርነት ካፌ እዩ፡፡

ዕለት ሓራጅ፦ 30/6/25 ዓ/ም
ሰዓት ሓራጅ፦ 3፡00 ድ/ቀ
ቦታ ሓራጅ፦ ላ/ቤ/ፍርዲ ቁ/27

ልቦናን ፍልስፍናን

ምሉእብርሃን ሃብተገብሪኤል

17 ክፋል

ዓንኬል ሓሳባት

"ኣብ ህይወት እቲ ዝያዳ ዝሓየለ ወይ ዝሓሸ ዘይኮነ ዝዕወት፣ እቲ ከም ዝዕወት ዝሓስብ እዩ ዝዕወት።" - **ቪንስ ልምባርዲ**

"ነቲ እትገዓዝሉ መንገዲ እንተ ዘይፈቲኻዮ፣ ካልእ መንገዲ ክትምድምድ ጀምር።" - **ዶሊ ፓርተን**

ንሓንቲ በኪሪ ፍርቂ ጉደሎ ምባል ዲኻ ትመርጽ፣ ዋላ ፍርቂ ምልእቲ ክትብል እዩ ዝሓልጠካ? ዝ ሕቶ ብተደጋጋሚ ሰሚዕካዮ ትኸውን ኢኻ። መልሰኻ ብቐጥታ ምስ ኣምር እወታዊ ኣተሓሳስባ ዝተኣሳሰር እዩ። ካብ መልሰኻ ተበጊስካ ኣብ ህይወት እወታዊ ወይ ኣሉታዊ ኣመለኻኽታ ከም ዘለካ ክትፈልጥ ትኽእል ኢኻ።

እወታዊ ኣተሓሳስባ ኣብ እወታዊ ስነ ልቦና ኣገዳሲ እጃም ኣለዎ። እወታዊ ስነ ልቦና ብኸመይ ሰባት ሕጉሳትን ዕጉባትን ይኾኑ ዘጃንዕ ንኡስ ዓውደ ትምህርቲ እዩ።

ስነ ፍልጠታውያን መጽናዕቲታት ከም ዘረጋገጽዎ እወታዊ ኣተሓሳስባ ኣብ ምቅላል ጸቕጢ ዓቢ እጃም ኣለዎ። ኣብ ኩሉ መዳያዊ ጥዕናኻን ጸቡቕ ህላወኻን እውን ልዑል ተራ ይጻወት።

እወታዊ ኣተሓሳስባ ኣብ ምቅላል ርእሱክብሪ

ይሕግዝ። ኣብ ምምሕያሽ ኣካላዊ ጥዕና ዘለዎ ኣበርክቶ ኣመና ልዑል እዩ። ኣብ ህይወት ዘለካ ኣመለኻኽታ ኣብ ምድማቕ እውን ሓጊዚ እዩ።

እወታዊ ኣተሓሳስባ ማለት ንብድሆታት ህይወት ብእወታዊ ኣመለኻኽታ ምቕራብ እዩ። እዚ ማለት ንኣሉታዊ መዳያት ህይወት ዕሽሽ ምባል ከስምዕ ኣይግባእን።

እወታዊ ኣተሓሳስባ ንጸገምኩር ኩነታት ምንጻግ ኣይኮነን። ኣብ ክንድኡ ንተኽእሎታት ዘይሰገሩ ዕንቅፋታት ብዒጋ ምቕባል፥ ኣብ ካልኦት ሰባት ጸቡቕ ጎድኖም ክትርኢ፥ ምፍታን ከምኡ እውን ንገዛእ ርእሰኻን ንኽእለትካን ብእወታዊ መብራህቲ ምርኣይ እዩ።

ገለ ቀለም ጸገባት እንኮላይ ሊቕ ስነ ልቦና ማርቲን ሰሊግማን ንእወታዊ ኣተሓሳስባ ብኣገጻርኣ ቅድታት እዩም ክሰኣልዎ ዝሆቅሩ። ኣገጻርኣ ቅድታትካ ማለት ንስኻ ብኸመይ ነገራት ስለምንታይ ከም ዝኸሰቱ እትገልጾሉ ኩርናዕ እዩ።

- **ትሰፉው ኣገጻሪ ቅዲ፦** ትሰፉው ኣገጻሪ ቅዲ ዘለዎም ሰባት ጸቡቕ ነገር ኪጋጥሞም እንከሎ፡ ንገዛእ ርእሶም ክምጉሱ ዓይናም ኣይሓሰቡን እዮም። ሕማቕ ነገር ኪጋጥሞም እንከሎ ድማ፡ ንጉዳማውያን ሓይልታት ናብ ምውቃስ ይህንደዱ። ንሳቶም ንኣሉታውያን ፍጻመታት ከም ግዜያውን ዘይሰፋሕን ደርእዮምዎ።
- **ዘይትሰፉው ኣገጻሪ ቅዲ፦** ዘይትሰፉው ኣገጻሪ ቅዲ ዘለዎም ሰባት ሕማቕ ነገር ኪጋጥሞም እንከሎ፡ መብዛሕትኡ ግዜ ገዛእ ርእሶም ክወቕሱ ይሰልጦም። ብመንጽሩ ዕዉት ወጽኢት ክመዝገቡ እንከለው፡ ንገዛእ ርእሶም ክብሪ ክህቡ ኣይሓስቡን እዮም።

ንሳቶም ንኣሉታውያን ፍጻመታት ከም ንኡራትን ንዊሕ እዋን ዝጸንሑን ገይሮም ናይ ምርኣይ ዝንባለ ኣለዎም። ኣቓዲምካ ኣብ ኣእምሮኻ ክትሰኽሎ ከም እትኽእል፡ ብሰሪ ካብ ቀጸጸርካ ወጻኢ ዝኸሱ ፍጻመታት ገዛእ ርእስኻ ምውቃስ ወይ ኑዮም ሕማቕት ፍጻመታት ከም ኣብ ህይወትካ ምኻኻ ዝቕጽሉ ምርኣይ - ኣብ ኩነት ኣእምሮኻ ጉዳኢ ጽልዋ ኣለዎም።

እወታዊ ኣተሓሳስባ ዘለዎም ሰባት ዝያዳ ትሰፉው ኣገጻሪ ቅዲ ክጥቀሙ ይህንደዱ። የጉዳስ ሰባት ንፍጻመታት ዝርእዩሉ መንገዲ ብምኽንያት እቲ ልክዕ ኩነታት ዝምርኩስ ክኸውን ይኽእል። ንኣብነት ሓደ ብሓፈሻ እወታዊ ኣተሓሳስባ ዘለዎ ሰብ ዝያዳ ዘይትሰፉው ኣገጻሪ ቅዲ ኣብ ፍሉይ ቡዳዚ ኩነታት ክጥቀም ይኽእል እዩ፤ ከም ኣብነት፡ ኣብ ስራሕ ወይ ቤት ትምህርቲ ክጥቀስ ይከኣል።

ገለ ሊቃውንቲ ስነ ልቦና፡ "ዋላ እኳ 'እወታዊ ኣተሓሳስባ' ከምኡ እውን 'እወታዊ ስነ ልቦና' እናሓንሳእ ከም ተለዋወጥቲ ንጥቀመሉ እንተ ኾንና፡ ክልቲኦም ሕደ ዘይምዃኖም ምፍላጥ ኣገዳሲ እዩ።" ይብሉ እዮም።

እወታዊ ኣተሓሳስባ ንነገራት ብእወታዊ ኩርናዕ ኣመለኻኽታ ምርኣይ እዩ። እዚ ዓይነት ኣተሓሳስባ ከም እቲ ኣቐዲሙ እተገልጸ ኣብ እወታዊ ወይ ትሰፉው ኣመለኻኽታ ዘድህብ እዩ።

እወታዊ ስነ ልቦና ሓደ ካብ ጨንፈር ስነ ልቦና ኩይኑ ንጽልዋ ትሰፉውነት ዘጃንዕ እዩ። ምኽንያት ትሰፉውነት እንታይ ከም ዝኸሰተ ወይ መዓስ ዝያዳ ከም እንጥቀመሉ እውን የጃንዕ እዩ።

ኣብ ቀረባ ዓመታት፡ 'ሓይሊ እወታዊ ኣተሓሳስባ' ዝብል ኣርእስቲ ኣቓልቦ ብዙሓት ሰባት ይስሕብ ኣሎ። ኣብ እዚ ኣርእስቲ ዘዘክሩ መጽሓፍቲ፡ ብዙሓት ኣንበብቲ ደረኽቡ ኣለዉ።

እቶም ኣብ ሕጊ ስሕበት ዘዘክሩ መጽሓፍቲ፡ ንህይወት ብዙሓት ኣንበብቲ ኣነቓቒሖም ጥራይ ዘይኮኑ፡ ብእወታዊ መዳይ እውን ንህይወቶም ለዊጦም እዮም።

እወታዊ ኣተሓሳስባ ዘለዎም ሰባት ቀልጢፎም ኣይኣርጉን ጥራይ ዘይኮኑ ነዊሕ ዕድመ እውን የስተማቕሩ እዮም። እወታዊ ኣተሓሳስባ ዘለዎም ሰባት ስሩዕ ኣካላዊ ምንቅስቓስ የካይዱ፡ ሽጋራ ካብ ምትካኽ ኣልኮላዊ መስተ ካብ ምዝውታርን ይቖጠቡ፡ መኣዛ ዘለዎ መግቢ ይምገቡ ከምኡ እውን እኹል ድቃስ ይድቅሱ። ከምዚ ዓይነት ጸቡቕ ልምዲ ዘለዎ ሰብ ነዊሕ መዋእል እንተ ነበረ እምብኣር ብዙሕ ከደንጽኡ ኣይክእልን እዩ።

ብሓጺር ንእወታዊ ኣተሓሳስባ ማእለያ ዘይብሉ ረብሓ ኣለዎ። የጉዳስ ብልክዕ ስለምንታይ እዩ እወታዊ ኣተሓሳስባ ኣብ ኣካላውን እወታውን ጥዕና ሓያል ጽልዋ ዝህልዎ?

እቲ ምኽንያት፡ እወታዊ ኣተሓሳስባ ዘለዎም ሰባት ብጸቕጢ ብዙሕ ኣይጽለዉን እዮም። ንሶም ኣብ ጸቕጢ ዝመልኦም ፍጻመታት ልዑል ጸገምት ናይ ምርኣይ ብቕዓት ኣለዎም።

ኣሉታዊ ኣተሓሳስባ

ኣሉታውያን ሓሳባት ተገንዚቦ ብዙሓ ገዛእ ርእሰኻ፡ ካልኦት ሰባት ወይ ዓለም ብሓፈሻ ኩይናም፡ ብኣሉታውያን ርድኢታት፡ ትጽቢታት፡ ... ዝልለዩ እዮም። ኣሉታውያን ሓሳባት ባህታ ዝፈጥሩ ኣይኮኑን።

ኣሉታዊ ኣተሓሳስባ ዘለዎም ሰባት መብዛሕትኡ ግዜ ተጻባኢ ባህሪ ኣለዎም። ኩነታት ጥዕናኦም ጸቡቕ ክኸውን ትጽቢት ዝገብረሎም ኣይኮነን። ኣካላዊ ኣቋውማኦም ከይተረፈ፡ ብሕማቕ ይግለጽ።

ንሳቶም ብኣሉታዊ ስነ ልቦናዊ መለክዒታት ከም ቁጥዐ፡ ሻቕሎት፡ ጸምዋ፡ ተጻባእነት፡ ... ይልለዩ። እዚ መለለዪ እዚ፡ ብጸቡቕ ዝገልጽና ኣይኮነን። ንኣብነት፡ ቁጥዐ ንከሰ ምቕራጽ፡ ዕርቢተ ሕልናን ዋሕዲ ርእሰ ክብርን ዘጠቓልል እዩ።

ሻቕሎት ኣሉታዊ ኩነት ስምዒት ኮይኑ፡ ብሻቕሎትን ብምስቀንጣቕን እተሰዐ እዩ። ጸምዋ እውን ኣሉታዊ ኩነት ስምዒት እዩ። እዚ ብማሕበራዊ ኩነታት፡ ኣሉታውያን ትጽቢታት ኣብ ማሕበራዊ ዝምድናታትን ካልእ ኣሉታውያን ባህርያትን ዝልለ እዩ።

እቲ ቐንዲ መፍትሒ ንኣሉታውያን ስምዒታትካ እትልውጠሉ፡ ንህሉው ኣተሓሳስባኻ ምፍላጥ እዩ። ነቲ ብኣሉታዊ ኣተሓሳስባኻ ዝወረደካ ጸገማት ምልላይ እውን ኣገዳሲ እዩ። ካብኡ ንኣሉታዊ ኣተሓሳስባኻ እትልውጠሉ ስትራተጂ ኣውጽእ።

ዶክተር ራቸል ጎልድማን፡ "ሓሳባትና፡ ስምዒታትናን ባህርያትናን ኩሎም ንሓድሕዶም እተኣሳሰሩ እዮም። ክንዲ ዝኾኑ፡ ኣተሓሳስባና ንስምዒትናን ተግባርናን ኣዐርዩ እዩ ዝጸልዎ። ዋላ እኳ ንኸላትና ካብ ግዜ ናብ ግዜ ዝቕልቀሉ ሓሳባት እንተ ሃለዉና፡ ኑቶም ሓሳባት ለዊጥካ ኑታ መጻልትኻ ክትመቕራ ትኽእል ኢኻ።" በሃሊት ኢያ።

ንኣሉታዊ ኣተሓሳስባ ኣብ ምልዋጥ፡ ፍወሳ (therapy) መብዛሕትኡ ግዜ ሓጋዚ እዩ። የጉዳስ ብናትካ መንገዲ እውን ብኸመይ ንኣሉታዊ ኣተሓሳስባኻ ክትልውጦ ከም እትኽእል ክትማሃሮ ትኽእል ኢኻ።

ንኣሉታዊ ኣተሓሳስባኻ ብዘይምዝንጋዕ (mindfulness) ክትቃለሶ ትኽእል ኢኻ። ሰር ዘይምዝንጋዕ ፍሉጥ እዩ። ንሱ ኸኣ ኣስተንትኖ እዩ። ዘይምዝንጋዕ ማለት ንገዛእ ርእሰኻ ካብ ሓሳባትካ ስምዒታትካን ነጺልካ ከም ግዱማዊ ተዓዛቢ ኴንካ ክትጥምቶም ምኽኣል እዩ። ዝዘይምዝንጋዕ ምልምማድ፡ ብዛዕባ ሓሳባትካ ዝያዳ ንቑሕ ክትከውን ዝሕግዝ ርእሰ ንቕሓት ኣብ ምህናጽ ሓጋዚ እዩ።

ዘይምዝንጋዕ ምስ ሓሳባትካ ዝለካ ዝምድና ኣብ ምልዋጥ ሓጋዚ እዩ። ንሓሳባትካን ስምዒታትካን ብጥቓኻ ከም ዝሓልፉ ዘለዉ ግዝያት ገይርካ ጠምቶም። ልክዕ ደው ኣቢልካ ክትዕዘቦም ከም እትኽእል ወይ ሰቒ ኢልካ ክተሕልፎም ከም እትኽእል ገይርካ ወሰዶም። ሓሳባትካን ስምዒትካን ክቈጻጸሩኻ ኩቶ ከተፍቅደሎም የብልካን።

ሓሳባትካ ንስምዒትካን ባህርያትካን ብኸመይ ከም ዝጸልዎም እኹል ንቕሓት ክተጥሪ ይግባእ። ንሓሳባትካ ተዓዘቦ። እዚ ሓሳብካ ሓጊዚ ብዛዕባ ምንታኡ ንገዛእ ርእሰኻ ሕተታ። እቲ ኣብ ርእሰኻ ዘሎ ሓሳባት እንታይ ዓይነት ኣገልግሎት ይህበካ ኣሎ? እቲ ሓሳብ እንታይ ዓይነት ስምዒት ይፈጥረልካ ኣሎ?

ዕላማ ዘይምዝንጋዕ ንስምዒታዊ ጉብረ መልሰኻ ምቁጽጻር እዩ። ዝ ብመንገዲ ኣተሓሳስባኻ ኢኻ ክተሳልጦ እትኽእል። ልምምድ ዘይምዝንጋዕ ንኽእለት ምጥቃም ሓሳባትካ ዝያዳ ከም ዝርዕም ይገብሮ።

ሓደ ስነ ፍልጠታዊ መጽናዕቲ ከም ዘጸሮ፡ እቶም ኣብ ዘይምዝንጋዕ እተጸምዱ ሓደት ኣሉታዊ ስምዒት ኣንጸባሪቖም። ብመሰረት እቲ መጽናዕቲ፡ ዘይምዝንጋዕ ንምድግጋም ጽልዋን ኣሉታዊ ኣተሓሳስባ ኣብ ምንካይ ልዑል እጃም እዩ ዘለዎ።

ንኣሉታውያን ሕሳባትካ ምልላይ ንባዕሉ፡ ኣብ ምውጋድ ኣሉታዊ ኣተሓሳስባ ሓጊዚ እዩ። ንሓሳባትካ ክትዕዘቦም እንከለኻ፡ ንተገንዘቦኣዊ ምዛባት ኣሉታውነትን ብዘየገድእ ኣለልዮም።

ንኣብነት ንገዛእ ርእሰኻ ከም ምሉእ ዕወት ወይ ፍሹል ትጥምታ እንተ ኼንካ፡ ኣብ 'ጸሊም ወይ ጻዕዳ' ኣተሓሳስባ ተጸሚድካ ኣለኻ። ካልኦት መርኣያታት ኣሉታውያን ኣተሓሳስባታት ዝም ዝስዕቡ የጠቓልል፦

* **ናብ መደምደምታ ምዝላል፦** እዚ ዓይነት ምዝባዕ ንኻልኦት ሰባት እንታይ ይሓስቡ ኣቐዲምካ ክትፈልጥ ምሕላን የጠቓልል። ከም እዚ'ኦም ዓይነት ሰባት፡ ነገራት ቅድሚ ምፍጻሞም፡ ብኣሉታ ክዛዙሙ ከም ዝኽእሉ ኣቐዲምካ ናይ ምጽባይ ዝንባለ ይንጸባረቖም እዩ።

* ዕንወታውነት፦ እዚ ዓይነት ኣሉታዊ ኣተሓሳስባ ዘለዎ ሰብ፡ ንኸውንነታዊ ተኽእሎታት ኣብ ግምት ከየእተወ ውትሩ ዝኸፍአ ወጽኢት ከም ዝስዕብ እዩ ዝጸቡ።

* ልዕሊ-ሓፈሻውነት፦ ከምዚ ዓይነት ባህሪ ዘለዎም ሰባት፡ ኣብ ሓደ ጉዳይ ንዝተኸሰተ ኣብ ኩሉ ጉዳያት ከም ዘጋጥም ገይሮም ኣፍንጫ መለኣኸ ምዝራብ ኣየሰክፎምን እዩ። ከም እዚ ዓይነት ኣተሓሳስባ ዘዘውትሩ ሰባት ሕማቕ ተጓንፎ ከም ዘይተርፎ እዮም ዝኣምኑ። በዚ ድማ ንስምዒት ሻቕሎቶም መሊሶም ኑዖዲ ይወስኽሉ።

* **ሕላገት ምልጣፍ፦** ሰባት ንገዛእ ርእሶም ብኣሉታዊ መንገዲ ንገዛእ ርእሶም ሕላገት ክልጥፉ እንከለው፡ ብዛዕባ ገዛእ ርእሶም ብኻልእ ስምዒት ከም ዝጽለዉ ይገብሩዋ። ሓደ ሰብ ንገዛእ ርእሱ 'ኣብ ስነ ቑጽሪ ምሓር ሕማቕ እየ' ኢሉ ሕላገት እንተ ለጢፉ፡ ከም እቲ ዝበሎ ኣብ እቲ ዓውደ ትምህርቲ ከድምዕ ኣይክእልን እዩ።

* 'ይግባእ' ምሉእ ሓሳባት፦ መብዛሕትኦም 'ይግባእ' ዝብል ቃል ምሉኣት ሓሳባት ዘጠቓልሉ፡ ኣብ መውጻኢታ ኣሉታዊ ስምዒት ይፈጥሩ። እቲ ምንታይሲ፡ ከም እዚኦም ምሉኣት ሓሳባት ንኻልእ ኣማራጺ ሓሳባት ዕድል ዝሀቡ ኣይኮኑን። መብዛሕትኦም ከም እዚኦም ዓይነት ምሉኣት ሓሳባት ዘይክውንነታውያን እዮም። ንሰባት ከም እተሳዕሩ ከም ዝሰምዖም ይገብሩዎም ወይ ኣብ ናይ ምዕዋት ክእለቶም ተስፋ ከም ዝቖርጹ ይገብሩዎም።

* **ስምዒታውያን ምኽንያታት፦** እዚ ንሓደ ነገር ንስምዒታዊ ግብረ መልሰኻ ኣብ ግምት ኣእቲኻ ከም ሓቂ ምውሳድ የጠቓልል። ንኣብነት፡ ኣብ ሕማቕ ኩነት ስምዒት እንተ'ሊኻ ስምዒታዊ ምኽንያት ኣብ ሓደጋ ከም ዘለኻ ንኽትድምድም ክደፋፍኣካ ይኽእል እዩ። እዚ ንኣሉታዊ ስምዒትካ ኣዕሪት ምሕር ሻቕሎት ከም ዝሞግዓ ይገብሮ።

* **ናብ ውልቂ ምውሳድን ምውቃስን፦** ከም እዚ ዓይነት ኣተሓሳስባ ንነገራት ናብ ውልቅኻ ናይ ምትእስሳር ዝንባለ ዘጠቓልል እዩ። ዋላ እቲ ጉዳይ ምስ ውልቆም ዘይተኣሳሰር እንከሎ እዮም ከምኡ ዝገብሩ። ከምዚ ዓይነት ኣተሓሳስባ ዋላ ነቲ ካብ ቀጽጽርካ ወጻኢ ዝኸሰተ ፍጻመ ክኸሰት እንከሎ፡ ንገዛእ ርእሰኻ ከም እትወቕስ ይገብረካ።

"ገዛእ ርእሰኻ እሞ ኩን፡ ሰባት ክፈትዉኻ እዮም።" - **ጀፍ ኩኒ**

"ዋላ ደምጺኻ የንቀጥቅጥ፡ ናይ ልብኻ ተዛረብ።" - **ሚኪ ኩን**

ይቕጽል

ሎሚ ኣብ ERI- TV

ሰዓት	መደብ
12:00	ሃገራዊ መዝሙር
12:02	ዘዋሪት ካሜራ
12:30	ዜና (ትግርኛ)
12:50	ዜና ስፖርት
12:55	ተኩኢንሳይት
13:30	ዜና (ዓረብ)
13:45	ሄራር
14:25	ዶክመንት
15:25	ህርመት
16:30	ካብ ዞባታት
17:00	ዜና (ትግርኛ)
17:15	ፍናት ሂወት
17:30	ዜና (ዓረብ)
17:45	ማእገር
19:40	ቀስተ ድሕነት
20:00	ዜና ትግረ
20:15	መልሲ ኣብ ማሰመር
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	ዶክመንት
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:15	ጸባቑ
22:30	ዜና (እንግሊዝ)
22:40	ፈንቅል

ዛዕባ ሎሚ

ኢትዮጵያ - ሃገርነትን ሃገራውነትን ኣብ መስቀላዊ መንገዲ

3ይ ክፋል

ፍስሃየ ኪዳነ (ወዲ ፖሊስ)
ሚኒስትሪ ትምህርቲ

ኣብ ዝሓለፈ ክፋል ናይዚ ጽሑፍ'ዚ ከም እተገልጸ፡ ፖለቲካውን ጸጥታውን ኩነታት ኢትዮጵያ፡ ኣብ ዜጋታታ ሓሊፉ ንመላእ ህዝቢ ኣፍሪቃ፡ ኣብኡን ናብኡን ከኣ ንጉዳያታት ኣተሓሳስባን ኣሻቓልን ኮይኑ ኣሎ። ብዙሓት ተዓዘብቲ፡ በቲ ኩነታት ስክፍታ ብምሕዳሮም፡ እታ ሃገር ዛዕባ ዝተፈላለዩ ትንታኔታት ኮይና ኣላ። እዚ ሓተታ'ዚ ከኣ፡ ብዓቕሙ፡ ኣብ ክሊ ፖሊሲታት ዕንደራን ሽርሒታትን መንግስታት ኢትዮጵያ፡ እንተላይ ንገንሸልኑት ኤርትራ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ትዕዝብቲ ንምክፋል ዘንቀደ ኮይኑ፡ ኣብ ዝሓለፈ ክፋሉ፡ ከም ድሕሪ ባይታ፡ ኣመዓብላ ሃገርን ሃገራውነትን ብደረጃ ዓለምን ኣፍሪቃን ኣቕሪቡ ነይሩ፣ መቐጸልታኡ ይስዕብ፦

ሃገርነትን ሃገራውነትን ኢትዮጵያ

ብሓፈሻ፡ ኣብ ሓደ ሃገር ብሃላው ባህልን ፖለቲካዊ መንነትን ዓብላሊ ብዝኾነ ንጠባይ ሃገርን ስርዓት-መንግስትን ግደኑት ዝቕረጽ እንተኾይኑ፡ ኩሉ ሳዕ ካብቶም ወሓዳት ብዘራት ብርቱዕ ተቓውሞ ኪገጥም ግድን እዩ። እዚ ኣብ ውሽጢ መንግስቲ ዘጋጥም ተጻብኦ ወጹዓት ሓይልታት ድማ፡ ንምህዞ ሃገርነትን ሃገራዊ ህንጻትን ዘቃልዕ ድኽመት ምኻኑ፡ ዝተፈላለዩ ክኢላታት የፍእሙ። መንግስታት ኢትዮጵያ'ውን ወትሩ ንዕብለላ ወገናቶም ስለ ዘቐደሙ፡ ካብዚ ድኽመት'ዚ ሓራ ኣይኮኑን። ብሓጺሩ፡ መጽናዕቲ ኣንቶኒ ስሚዝ ('ሃገራዊ መንነት' 1991፡ 5፡ 104) ከም ዘመልክቶ፡ ሃገረ-ኢትዮጵያ ኣብ መወዳእታ 18 ክፍለ ዘመን፡ ኣብ ትሕቲ ሃጼ ምኒልክ ናብ ንግስነት ምስ ሰፈሐት፡ ንግስነት ኢትዮጵያ፡ ንብዙሓት ዘቖጽሮም እስላምን ካልኦት ሓያሎ ጉጅለኣውያን ማሕበረ-ኮማትን ከም ጋላ፡ ኣጋዴን ሶማልያ ንምሕቋፍ ብዝካይዶ ዝነበረ ምንቅስቓስ፡ መስርሕ ሃገርነት ዝጀመረ። ይኹን'ምበር፡ ኣብ ከበሳታት ኣቢሲንያ ዝቕመጥ ዝነበረ 'ክርስትያን ኣምሓራ' ኣቐዲሙ ዝመናት ዓብላሊ ጉጅለ (Dominant Ethnie) ምንባሩ ኣይከሓድን። ኮይኑ ድማ ሸዑ ኣብ ፖለቲካዊ ስልጣን ዝመጽኡ ጉጅለ፡ ኢትዮጵያ፡ 'ዕላዊ ሃገራውነት ኣምሓራ' ብምኽታል፡ ኣምሓራዊ ግዝኣታዊ ሃገር (Amaharanized Territorial Nation) ክፈጥሩ እዮም ኣንቂዶም። ኣብ መዋእል ንጉስ ሃይለስላሰ እውን፡ ኣውራ ኣብ 1960ታት፡ ዋላ'ኳ ናብ ዘመናውነት ዝወስዱ ፖሊሲታት ታተ ክብሉ እንተ ጀመሩ፡ ንቁጠባዊ ሽግራት ኣብ ክንዲ ዘሰንፍ፡ ብኣንጻሩ፡ ዋላ ንዕቱብ ብደሆታት ጉጅለ ምሁራን (intelligentsia) እውን ገሲዩዎ ተረፈ። ኣብ ኢትዮጵያ፡ ድሕሪ'ቲ ኣሰቃቒ ደርቂ ምኽሰቱ'ውን፡ እቲ 'ብኣንበሳ ይሁዳ' ዝፍለጥ ስርዓት ሃይለስላሰ'ኳ ብውተሃደራዊ ዕልዋ እንተ ወደቐ፡ ብደገፍ ሕብረት-ሶቭየት ኣንጻር ኤርትራ፡ ትግራይ፡ ኦሮሞን ሶማልን ምርጻም ቀጸለ።

ካብዚ ነጥቢ'ዚ ክንወጽእ፡ ጠንቂ ዘይርግኣኑት ኢትዮጵያ፡ ምንልባት፡ ብሓሙሽተ መንገድታት ምትንታኑ ይከኣል ይኸውን። እቲ ቀዳማይ፡ ኢትዮጵያ መስርሕ ንድቀት ሃገርነት ብዋዕቱእ ከይጸዓዐ፡ ንሃገር ምብቃዓ ክኸውን ይኽእል እዩ። እዚ ከኣ፡ ሃጼ ምኒልክ ካብ ሰሜን ብምብጋስ፡ ንካልኦት ክፋላት ኢትዮጵያ ንምሕባር ምስ ኣንቀደ፡ ብዙሕ ምሕቋናት ስለ ዘጋጠሞ ክኸውን ይኽእል።

ካልኣይ፡ ኢትዮጵያ፡ ሃገር ድሕሪ ምኻና፡ ሃገራዊ ህንጻት ብዘተማልአ ክምስራሕን ክስጥምን ብዕቱብ ዝሰርሑ ፖለቲካውያን መራሕቲ ዘይምርካብ እዩ። ብካልእ ኣዘራርባ፡ ድሕሪ ዘመናዊ ፖለቲካዊ ካርታ ኢትዮጵያ፡ ኣብ ዘሩን መንግስትነት ዝመጽአ ንጉስ ሃይለስላሴ፡ ኣብ ክንዲ ንምልኣት ንድቀት ሃገር ዓብ ዝኸፍትን ዘቐደምን፡ መሳኮት ባሕሪ ወይ ወደብ ንምርካብ፡ ናብ ጐረባብቲ ኢትዮጵያ ብምምዕዳው፡ ንኤርትራ ጃብቲ ይኹን ሶማልያ ንምጕባጥ ምቕዳሙ፡ ኣብ ዘይወጽኦ ዓዘቕቲ ኩናት ከምዝሸመም ስለዝገበሮ እዩ። ሕማቕ ዕድል ኮይኑ፡ ስርዓት ደርግ ይኹን ወያኑ-ኢህወደግ'ውን ካብ ፖሊሲ ስዑመጉት ሓይሊ ብዘይምውጻኦም፡ ንህንጻት ሃገርነት ሃሲዮሞ እዮም። ብተመሳሳሊ፡ ስርዓት ብልጽግና፡ ይኽእሎ-ኣይኽእሎ፡ ምስ ጐረባብቲ ሃገራት ክራጸም ምህቃኑ፡ በቲ ካልእ ከኣ፡ ጸቢብ ፍልስፍና ሃገርነት ብምቕዳሙ፡ ካብ ኣሰር ቀዳሞት ስርዓታት ክወጽእ ኣይከኣለን።

ሳልሳይ፡ ኣብ ኢትዮጵያ እንተስ ብሰላማዊ፡ እንተስ ብጠዋጽ ፖለቲካዊ ስልጣን ዝጨበጡ ልሂቃን፡ ኣብ መስርሕ ህንጸት ሃገር፡ ንሓፋሽ ህዝቢ (majority) ከም ሕመረት ዘይወሰዱዎ ምኻኖም እዩ። እዚ ማለት፡ ዛጊት ኣብ መንበረ-ስልጣን ዝመጽኡ ፖለቲከኛታት ኢትዮጵያ፡ ናብቲ ወገንና ዝብልዎ ክፋል ሕብረተሰብ ብምጽጋዕ ንዝተረፈ ህዝቦም ዘየድህቡሉም ምኻኖም እዩ። ንኣብነት፡ ንጉስ ሃይለስላሰን ስርዓት ደርግን ንብዝሒ-ኣምሓራ፡ መንግስቲ ወያኑ-ኢህወደግ ንትግራዎት፡ መንግስቲ ብልጽግና ድማ፡ ንብዝሒ-ኦሮሞ ጸግዖም ገደሮም ክሰርሑ ምፍታኖም፡ ንመስርሕ ህንጸት ሃገር ኢትዮጵያ ጎዲኡዎ እዩ።

ራብዓይ፡ ብሕልፊ ድሕሪ 1994፡ ብሓደ ወገን መንግስቲ ወያኑ-ኢህወደግ ዝሰደፎን ዘጽደቖን ሕገ-መንግስቲ ፍርሰት ሓድነት ኢትዮጵያ ሱር ንኽሰድድ ርሒብ ዕድል ከኸፍት ከሎ፡ በቲ ካልእ ከኣ፡ ስርዓት ብልጽግና'ውን ንዓሌታዊን ከፋፋልን ሕገ-መንግስቲ ኢትዮጵያ ዘይምእራሙ ንህንጸት ሃገርነት ዘራሪትዎ እዩ። ብሕልፊ ስርዓት ብልጽግና፡ ንምፍራስ ሃገርን ሃገርነትን ትካላዊ መልክዕ ከትሕዞ ምፍታኑ፡ ካልእ ዝገደደ ጠንቂ ይመስል።

ሓሙሻይ፡ ኣብ ኢትዮጵያ በትረ-መንግስትነት ዝጨበጡ ጉጅለታት ፖለቲካ ዝበሃታዊ ኩነታቶም ብምምላኽ፡ ጉይቶት ፖለቲካዊ ፖሊሲታቶምን ምሕደራኦምን ንምዃን ክመርጹ ኣይረኣዩን። ብኣንጻሩ፡ ጉዳይ ሃገሮም ንባዕዳውያን ሓይልታት ኣሕሊፎም ብምሃብ፡ ኣብ ፖለቲካዊ መደሃኒትን ምጽወታን ጓኖት ሃገራት ክምርኮሱ ምህቃኖም ካልእ ሰንፍና ክኸውን ይኽእል። ንኣብነት፡ ሃጼ ምኒልክ ኣብ ፈረንሳውያን፡ ንጉስ ሃይለስላሰ ኣብ እንግሊዝን ኣመሪካን፡ ስርዓት ደርግ (መንግስቱ ሃይለማርያም) ኣብ ሶቬት-ሕብረት፡ ስርዓት ወያኑ-ኢህወደግ ኣብ ምዕራባውያን ሃገራት፡ ስርዓት ብልጽግና ድማ፡ ገና ኣብ ትጸቢታትን ምሕረትን ሃገራት ምዕራብ ይኹን ኢማራት ዓረብ ምምርኳሶም፡ ዛጊት ንትርግታ ህዝቦም ከርክቡ ኣይክኣሉን።

ብዘኾነ፡ ህዝቢ ኢትዮጵያ፡ ዛጊት፡ ብሰሪ ኣገራማት መንግስትታቱ፡ እፎይታ ሰላም ክረክብ ኣይከኣለን። እቲ ምንታይ፡ መንግስትታት ኢትዮጵያ ዝተኸተሉዎም ፖሊሲታት፡ ብመሰረቱ፡ ኣብ ክንዲ ንብድሆታትን ሃንቀውታን ህዝቢ ዝምልሱ፡ ንዕምሪ ስልጣኖም ዘቐድሙ ምኻኖም፡ ታሪኽ ምስክር እዩ። ክንዲ ዝኾነ፡ ኢትዮጵያ ካብ ኲናትን ግጭትን ሓድሕድ ሰላም ኣየበለትን። ብርግጽ ድማ፡ ህዝቢ ኢትዮጵያ፡ ካብ መንግስቲ ሃይለስላሰ ክሳብ መንግስቲ ወያኑ-ኢህወደግ፡ ብዓብኡ ምስ ኤርትራ፡ ካብኡ ሓሊፉ'ውን ምሕደራ መንግስትታት ምስ ዘይማእምኦም ኣውራጃታት ኢትዮጵያ (ምንቅስቓሳት ትግራይ፡ ኦሮሞ፡ ኣምሓራ፡ ኣጋዴን) ካብ ጸምዶ ኩናት ኣይተናገፈን። ኣብ ኢትዮጵያ ንፖለቲካዊ ስልጣን ዝመጽኡ ልሂቃን ኣብቲ ፈለማ፡ ንይምሰል ጥዑማት ጭርሖታት ብምቕላሕ፡ ንልብን ሃምን ህዝቢ ክማርኹ ይፍትኑ እዮም። ብጥርዝቢጥ ግን፡ ተኸታተልቲ መንግስትታት ኢትዮጵያ ኣብ ስዑመጉት ሓይሊ ብምምርኳስ፡ ንህዝቦም ካብ ኩናትን ሳዕቤኑን ከላግልዎ ኣይከኣሉን።

መንግስትታት ኢትዮጵያ፡ ካብ ሕሉፍ ተመኩሮ ኣብ ክንዲ ዝልብሙን ዝመሃሩን ወርትግ ንጌጋታት ቀደመኦም ዝለቑ ስርዓታት ዝደግሙ ምኻኖም፡ ነገሩ ሕንቅልሕንቅሊተይ ይመስል። ንኣብነት፡ ስርዓት ብልጽግና፡ ካብ ብደሆታት ቀደመኡ ዝነበረ ስርዓት ወያኑ-ኢህወደግ ዝተወልደ እዩ። እዚ ስርዓት'ዚ፡ ኣብ እግረ-ተኸሉ እንከሎ ዘስምዖ ቋንቋ ሰላምን ልምዓትን ንግዜኡ ቀሩብ ተስፋ ሂቡ ነይሩ። ንልሂቃን ስርዓት ወያኑ-ኢህወደግ፡ "ኣብ ሰናይ ምሕደራ ዘይተዓወቱ፡ ንህዝቢ ዘይፈላልዩ፡ ንሓድነት ኢትዮጵያ ዝሰዐሩ፡ ብስብኣዊ መሰላት ዝጣልዑ፡ ብብልሽውናን ሻርነትን ዝተቘማጠዑ' ኢሉ ብምንቃል 'ህዙባት ንምድማር' ቁሪጹ ከም ዝተላዕለ" ብዕሊ ምእዋጁ፡ ይትረፍዶ ህዝቢ ኢትዮጵያ፡ ዋላ ጐረባብቲ ሃገራት'ውን ብራእይ መንግስቲ ብልጽግና ተስፉ ኣንቢረን ነበራ። ሓደ መርኣያ ናይዚ፡ መንግስቲ ኤርትራ፡ ንጸውዒት ሰላም መንግስቲ ኢትዮጵያ ሓንጎፋይ ኢሉ ብምቕባል፡ ንልዕሊ 20 ዓመታት ተቛሪጹ ዝነበረ ዝምድና ክልተአን ሃገራት፡ ብስርቀ-ሰላም ክድበስ ልዑል ትጽቢት ምሕዳሩ እዩ። ይኹን'ምበር፡ ዓመት ኣብ ዘይመልእ ግዜ ስርዓት ብልጽግና፡ ብኣንጻር ትጽቢት ህዝቡ ይኹን ጐረባብቱ ሃገራት ንባዕሉ ዕንቅፋት ሰላምን ብልጽግናን ኮይኑ ተረኺቡ። ኣብ ሓደ ኣጋጣሚ፡ መራሒ ሰልፊ ብልጽግና፡ ገና ኣብ ንእዲ ሕጽኖት ስልጣኑ እንከሎ፡ ኣብ ቅድሚ ባይቶ ህዝቢ ኢትዮጵያ ቀሪቡ፡ ኑቶም ንስልጣን ዝመረጹዎ ቅድመኡ ዝነበሩ ሰብ-ስልጣን ወያኑ-ኢህወደግ፡ 'ኣዙብእ ቀትሪ (የቀን ጅቦች) እዮም ነይሮም' ኢሉ ከም ዝዘለፎም ዝርሳዕ ኣይኮነን። ሎሚ ከኣ፡ ኣባላት ሰልፊ ብልጽግና ንባዕሎም ናብ 'ኣዙብእ ቀትሪ' ከም ዝተቐየሩ፡ ረቛሕትን ደረቓትን ተግባራቶም ክምስክሩ ይኽእሉ እዮም።

ብሓፈሻ፡ ስርዓት ብልጽግና፡ ኣብ ውሽጢ'ዘን ዝሓለፋ ሸውዓተ ዓመታት ዘመነ ስልጣኑ፡ ንዓባይ ኢትዮጵያ ዝምጥን ፖለቲካዊ ተኣማንነት፡ ብቐዓትን ቅኑዕን ምሕደራ ይኹን ርጡብነት ከም ዘይብሉ፡ ባዕሉ ባይታ ዘዋህዶ ዘሎ ሓቂ ይመስል። እቲ ምንታይ፡ መላእ ከባቢታት ኢትዮጵያ ብስርዓት-ኣልቦነትን ስእነት ሰላምን ርግኣትን ክሳቐ ምፅዛዙ፡ ምስጢር ኣይኮነን ኮይኑ ኣሎ። ብኣንጻሩ፡ መንግስቲ ብልጽግና፡ ኣብ ክንዲ ሰላም ንምስፋን ዝጽዕር፡ ሓድነትን ልኡላውነትን ሃገር ንምሕላው ምስ ህዝቢ ዝላዘበን ስትራተጂያዊ ፍታሓት ዘናድን ፖለቲካዊ ኣመንዘራት ቀንዲ መለለዪኡ ኮይኑ ይርከብ። ብሓጺሩ፡ ስርዓት ብልጽግና፡ ሎሚ 'እንታይ ይዛረብ፣ ጸባሕ እንታይ ይገብር፣ እንታይ ይወስን፣ ምስ መን ይላዘብ...?' ዋላ ብመንነ መስመራት ንምንባብ'ውን ንጋዳ ይመስል። ኮታ፡ እዚ መንግስቲ'ዚ፡ ብዘዕባ ሎሚ ዝወሰኖ፡ ጽባሕ ንግሆ፡ ንእሉ 360 ዲግሪ ብምጥዋይ ስለ ዘፍርሶ (U-Turn ስለ ዝገልበጦ)፡ ብሕጽረት ተኣማንነት (Credibility Deficit) መዕቀኒ ዝርከቦ ስርዓት ኣይኮነን። ኣረ ዝጉበርን ዝጉዓዞ ርሕቐትን ስለ ዘይፈልጥ፡ ዛጊት ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ ማይ ዘይጥዕመ 'ጸልማ ትረኻ ፍርሰት (Narrative of Deconstruction)' ብምምሃዙ፡ 'ሓሶት፡ ምትላልን ጥልመትን' ካብ ቀንዲ ሕላገቱ ኮይኖም ይርከቡ። ካብዚ ሓሊፉ'ውን ስርዓት ብልጽግና፡ ገና ንፍልስፍናን ስሑሓሳብን ምፍራስ ሃገርነት ስርዓት ወያኑ-ኢህወደግ ብዝገደደ ብምቕጻሉ፡ ኣንጻር ጥምረት ህዝብን ሃገርን 'ትካላዊ ሽርሒ' ዝኣወጀ ይመስል። እዚ ስሑሓሳብ'ዚ ግን፡ ካብ 'ሕልሚ ናብ ሰልሚ' ክወስዶ'ምበር፡ መዋጽኦ'ዶ ይፈጥረሉ ይኸውን?

ይቕጽል . . .

ዳየሪ

ሱራፌል ተስፋብሩኽ

02 ሕምለ 2018

6:20 ድ.ቐ.

እርሩ እርሩ፣ ትዝታይ'ምበር ክረርወኒ ሓዲሩ

ነታ ጸባብ ክፍሊ ኣዒንተይ ዓሚተ፡ ኣእምሮይ ከፊተ'የ ኣትየያ። ኣዒንተይ ብቐስታ ምስ ከፈትኩወን፡ ብሓደ ኵርናዕ ናይታ ክፍሊ ጻዕዳ ምንጻፍ ምስ ክልተ መተርኣስ፣ በቲ ካልእ ኵርናዕ'ውን ሓንቲ ንኽትውላዕ ዝተቐረበት ትመስል ዓባይ ሽምዓ ረኣኹ። ብዘይካ ማእከላይ ዓቐን ዝነበራ ባኮ ካልእ ዝርአ ኣይነበረን። ኣብቲ መንደቕ ከኣ'ባ ብድምቕ ዝበለ ናይ ኮምፒዩተር ጽሕፈት፤

"ኣይትተሓለሊ!

ዓለም ናይ ጸዋራት'ያ - ናይ ሰብ ዓቕሊ

ክገጥማ'የ በሊ ልዕሊኣ ሓይሊ።"

- ኣብርሃም ኣፈወርቂ

ዝብል ጥቕሲ ይንበብ ነይሩ። እታ ክፍሊ ዝስማዕ ድምጺ ዘይነበራ ብኹሉ ነገራ ክብድ ዝበለት ነበረት። ድፍር ኢልካ ክትኣትዋ ተኽእል ብዘይ ምንባራ፡ ግንብንብ በለኒ። እዚ ኵሉ ዝገበረ ካብ ጉድነይ ዘይፍለ፡ ብምሕዝነት ነዊሕ ዓመታት ዝጓዕዘኒ፡ ንጽቡቐይ ዝደሊ፡ ወትሩ ጽቡቕ ነገር ክርእየኒ ዝሕልን፡ ንባህሪ ተፈጥሮ ከም ዘድንቕ ዝገብር፡ ... መሓዛይ'ዩ።

"ህይወት ምስትምቻር'ያ፣ ኣብዛ ጸባብ ክፍሊ ብዘይካ እዘን ትርእየየን ዘለኺ; ካልእ ንኣእዛንና ዘጽምም፡ ንኣእምሮና ዝርብሽ፡ ድምጺ ይኹን ሕብሪ ዘይብላ ክፍሊ፡ ንህይወት ከተስተማቕርያ ኢለ'የ ዓዲመኪ፡" በለኒ፣ ድሕሪ ኣዒንተይ ምኽፋተይ ዘስመዓኒ ናይ ፈለማ ቃላቱ።

ኵሉ ነገር ዝተሓዋወሰኒ'የ ዝመስል።

መቕረት ህይወትን ትርጉም ምንባርን ከመይ ምዃኑ ብዙሕ ግዜ ሓቲተዮስ ብነገራት እምበር ብቓላት ክገልጸለይ ኣይከኣለን ነበረ። ሓደ ሓደ ግዜ ኣብ ሳልሳይ መዓልቲ ምውጻእ ወርሒ፡ ናብ ሓደ በረኻ ይወስደኒ። "እዛ ወርሒ ርኣዩያ፣ እቲ ጥቓኣ ዘሎ ኮኾብ ከኣ ርኣዩዮ፣ ነቲ ደበና'ውን ኣይትጉሰይዮ። ኣዚርኪ ንኹሎም ተዓዚብዮም'ሞ መቕረት ህይወት ኣብኡ ክትጸንሓኪ እያ። ህይወት እንታይ ምዃና ወርሒ ክትምህረኪ እያ ኣስተውዕሊ ጥራይ፡" ይብለኒ። ብዘይ ዘረባ ንሰዓታት ክንዕዘብ ንጸንሕ። "በሊ ንኺድ፡" ምስ በለኒ ከኣ ኣእዳወይ ነጊፈ ድሕሪ ድሕሪኡ እሰዕብ። ክሳብ ገዛይ ንበጽሕ'ውን ብዙሕ ኣይንዛረብን። ንኹሉ ብህድኣት ንዕዘብ። ንሱ ተመሲጡ እንክዕዘቦ፡ ከይተፈለጠኒ ብስቕታ እዕዘብ ነበርኩ። ከምኣ ኢልና ገዛ ኣብጺሑ፡ ተፋነወኒ።

ንኽድቅስ ዓራተይ ምስ ሓዘኩ፡ ዝወዓልኩዎ መሊሰ ከስተንትን ክብል ድቃስ ይኣብየኒ። ዝወዓለ ምስትምቻር፡ ናተይ ኣጠማምታን ትርጉምን ከም ዝህቦ ይፈልጥ እዩ። ናብ ሞባይለይ ኣቕኒዐ ቍጽሪታት ብምጥዋቕ፡ ዝወዓልናዮ ምስትምቻር እንታይ ትርጉም ከም ዝረኸብኩሉ ኣዕልሎ። ከዕልሎ ኢለ ጥራይ ግን ኣይኩንኩን። ዘይትወደአ ነገር ከም ዘሎኒ ድቃስ ክኣብየኒ እንከሎ ጽቡቕ ዕረፍቲ ይህበኒ ስለ ዝነበረ'ዩ። ንሱ'ውን ናቱ ምስትምቻር ምስ ነገረኒ ዓቢ ጾር ከም ዘራገፍኩ ጥዑም ድቃስ ይጠልመኒ። ናብ ዝኸነ ቦታ ኣብ እንኸደሉ፡ 'ብዘይ ምኽንያት ኣይወስደኒን'ዩ፡' ኢለ ግዲ ስለ ዝሓስብ፡ ብዝከኣለኒ ከስተማቕሮ እፍትን። ከምኡ ኰይነ'የ ናብዛ ገዛ ካብ ዝኣቱ ኣትሒዘ፡ መቕረት ምንባር፣ ብዓቢኡ ከኣ ትርጉም ምንባር ክምርምር ዝጀመርኩ። ከምኡ ዝበለ ሕቶታት ከልዕል ከም ዝዓደመኒ ኣይተጠራጠርኩን።

ስረ ባድላ፡ ጻዕዳ ካምቻን ኮዮ ጫማን ለቢሱ፣ ብግቡእ ዝተቐምቀመ ጸጉሪ ርእሱ፡ ምስቲ ብቕርጺ ዝወጽአ ጭሕሙ ተደሚሩ፡ ተቐይሩኒ። ፍሉይ ግርማ ድማ ሃቦ። "እንድዒ ሎሚስ ብዛዕባ ናይ ምንባር ፍልስፍናኻ ተስተምህረኒ ኣይመስለኒን፡" በልኩ እናስሓቕኩ። ነታ ዝውልዓ ዝነበረ ሽምዓ ናባይ ገጹ ሒዙዋ ብምምጻእ፡ ብህዱእ መንፈስ ዘሎዎ ቃና፡ "ኮኾበይ፡ ብርሃን ናይዛ ሽምዓ ደብዛዝ'ዩ ዘሎ። ካልኣይቲ እንተ ወሊዕና ግን ብሓባር ኰይነን ዝፈጥራኦ ብርሃን ዝያዳ ድምቀት ክህሉዎ'ዩ ሓቀይ?" በለኒ። ናይ እወ ምልክት ሃብኩዎ።

"ስለዚ ህይወተይ ከምዛ በይና ትበርህ ሽምዓ ክትከውን ኣይደልን'የ። ንዝያዳ ሓይሊ ድምቀት ካልኣይቲ ክትህሉዋ ኣሎዋ ኮኾበይ፡" ብምባል እንታይ ክብል ከም ዝደለየ ክሳብ ምርዳእ ዝኣብየኒ ገይሩኒ። ናብ ሓንቲ ካብተን ውሑድ ንብረት እታ ክፍሊ ጉሊሓ ትርአ ዝነበረት ባኮ ገጹ ብምኻድ፡ ክልተ ቢኬሪ፡ ኮካን ማይጋዝን ብምውጻእ ኣብቲ ተነጺፉ ዝነበረ ምንጻፍ ኣቐመጦ።

ብርቀት ኣተሓሳስባኡ ኵሉ ግዜ ከም ዝግረም እዝክር'ሞ መሊሰ እግረም። ክሓርቕ እንከለኹ ብዘይካ ንዕኡ ንኻልእ ርኺቢ ኣይመጽኣንን። ንሱ ከኣ ግዜኡ ከይበቐቐ፡ ሃፍ ኢሉ ኣብታ ዘለኹዋ ይመጽእ። ረዘንቲ ሓሳብን ፎኲስቲ ቃላትን ገይሩ ንሕርቃነይ የብንኖ። "ኵሉ ግዜ ክትሓርቒ ከለኺ ካብቲ ዘለኺዮ ቦታ ተኣለዩ፣ ናብ ካልእ ጽምው ዝበለ ቦታ ኬድኪ ክትሓስቢ ኣሎኪ። ክትሓርቒ እንከለኺ ኣጽቢብኪ ኢኺ ትሓስቢ። ኣጽቢብኪ እናሓሰብኪ ከኣ ዓቕሊ ኺ ካብ ዘጽብበልኪ ጸቢብ ከባቢ ውጽእ በሊ። 'ስለምንታይ ሓሪቐ? ክሓርቕ ይግብኣኒ ነይሩ ድዩ? እቲ ጠንቂ ዝኾነ ጉዳይ ብሰብ ዝነቐለ እንተ ኰይኑ፡ ፈትዩ ድዩ ከምኡ ዝገበረ?' እናበልኪ ንነብስኺ ሕተትያ። ሓደ ሓደ ግዜ ስምዒታትና ኣብ ጉምቦ ኢድና ኮፍ ኣቢልና ክንርእዮም ጽቡቕ እዩ። ሰብ ንዝገጠሞ ሽግራት ካብ ስምዒታቱ ወጺኡ ምስ ዝገጥሞ ጥራይ'ዩ ክስዕሮ ዝኽእል። ኣብ ስምዒቱ ዝነብር ሰብ፡ ኵሉ ግዜ ኣብ ውድድር ህይወት ተሰዓራይ እዩ። ስለዚ፡ ክትስዓሪ ዘይትደልዩ እንተ ኴንኪ ስምዒታዊት ኣይትኹኒ፡" እናበለ ምኽሩ ይልግሰለይ። ህይወተይ ካብታ ዝነበረታ ዝያዳ ትውሰኽ፣ ትሕይል፣ ትዓቢ። ኣብ ልዕሊኡ ዘሎኒ ፍትወትን ክብርን ከኣ ምስኡ ይዓቢ። ንመቐይሮ ህይወተይ ሓንቲ መዓልቲ ክስእኖ ኣይደልን'የ። ኵሉ ግዜ ምሳይ እንተ ዝህሉ ኣይምጸላእኩን፣ ኣይምመነኹዎን'ውን። ንሱ ኣብ ዘይህሉወሉ መንፈሱን ኣነቓቓሒቲ ሓሳባቱን ምሳይ ኣሎ።

ምስኡ ክህሉ እንከለኹ ውሽጠይን ደገይን - ስጋይን መንፈሰይን - ናጻናት'ዩ ዝስመዩም። ቅርዓተይ ብሓጉስን ናይ ነፍሲ መዛሙርን ትምላእ፣ ሰላም ይዓስለኒ። ምስኡ ኣብ ዝህሉወሉ ንቃልዓለም ተዛሪበ ኣይፈልጥን፣ ድላየይ ካብ ምባል ኣይቍጠብን። ብዘይ ስክፍታ ማዕረ ማዕረኡ እኸይድ። እንታይ ክኽደን ኣይሓስብን፣ ዘረባይ ኩነ ሓሳበይ ኣይነፍን።

ገለ ሰብ ፍቑራት ንመስሎም ኣለው። እንተኾነ፡ ምሕዝነት ምስ ሕውነት ጠሚሩ ሒዙና እምበር ንባሕሪ ዝውነት ትውንኖሲ ኣብ ስግር ባሕሪ ከም ዘላ እፈልጥ'የ። ንሳ'ውን መዓልታዊ ርክብና ብኢንተርነት ትከታተሎ እያ። ዝኾነ ይኹን ጥርጣረ ክሓድራ ከም ዘይብሉ በብግደና እናሻዕ ንነግራ ኢና። ንሳ'ውን ዝያዳ እምነት ክህሉዋ ከም ዘሎዋ፡ ካብ ባሕሪ ከም ዝተማህረት'ያ ትነግረና።

ጫማይ ኣውጺአ ኣብቲ ምንጻፍ ረፋዕ በልኩ። ካብቲ ኮካ ዝመልአን ክልተ ቢኬሪ ሓሓደና ምስ ሓዝና፡ 'ንዝያዳ ምንባር ሓጉስ ምውናን - ቺርስ!" በለኒ፡ ኣነ ግን ፍሽኽታ ጥራይ'የ መጢወሉ። "ኣብዛ ዓለም ከለኹ ከምዚ ዓይነት ህይወት ምሳኺ ከስተማቕር ምኽኣለይ ዕድለኛ እየ። ኵሉ ግዜ ዝሓስቦ ዝነበርኩ ምፍጻመይ ባህ ይብለኒ። ንምሕዝናትና ዝያዳይ ተኸናኺንክ ከም ዝማሙቐ ጌርክኒ። ስለዚ፡ ክብሪ ንዓኺ፣ ንዝያዳ ጉዕዞ ምሕዝነትና ንኽይንጣለም ብልቢና ቃል ክንኣቱ ኢና፡" ምስ በለኒ ኣርሒቑ ዝገዓዘ ኩይኑ ስለ ዝተሰመዓኒ፡ ነብሰይ ፍርሒ ወረራ።

"እዋእ እንታይ ሓሲብካ ደኣ?"

"ኮኾበይ ሕማቕ ኣይትሕሰቢ። ጽባሕ እንታይ ንኸውን ስለ ዘይንፈልጥ ቃል እተውለይ? ኣነ ኩነ ንስኺ ብዝያዳ ንምሕዝነትና ክንከናኸን ቃል ክንኣቱ እደሊ ኣለኹ።"

"ከም ቀደመይ ኵሉ ድሕሪ ምሕዝነትና ከም ዝሰርዖ ቃል እኣትወልካ።"

"ጽቡቕ ኮኾበይ! ኣነ'ውን ዝያዳ ዝሓለፈ ግዜ ንዕብየት ምሕዝነትና ቅድመ ኵነት ከም ዘየቕርበሉ ብምሉእ ሕልናይ ቃል እኣቱ ኣለኹ። ኣዝየ'የ ዘመስግነኪ!" ግንባረይ ሰዐም!

ኣእምሮይ ኣይቀሰነን። ዋላ ደኣ ቃል እንተ ተኣታተና፡ ድርዒ ዝኾነና ይኹን እምበር፡ ካብ ምርባሽ ዓዲ ኣይወዓልኩን። ከም ቀደሙ ስለምንታይ ቃል ከም ዝኣተና ክገልጸለይ እኳ እንተ ደለኹ፡ ንዘረባ ዕድል ከይሃበ ሕቍፍ ኣቢሉ ብምስዓም ማዕጾ ከፊቱ ወጽአ።

ቀልጢፉ ኣይተመልሰን። ምጽባይ፡ ምጽባይ ወለደት። ሻቕሎተይ ክዓቢ ግዜ ኣይወሰደን። እንተ ደወልኩ ሞባይሉ ኣይትሰርሕን። ቅድሚኡ ስለ ዘይደወልኩሉ ትሰርሕን ዘይክትሰርሕን፣ ምስኡ ምንባራን ዘይምንባራን ኣይረጋገጽኩን። ተሰፋይ ከይጽንቅቕ እናተቓለስኩ ነዊሕ ተጸበኹ። ግዜ ምስ ነውሓኒ ካብቲ ኮፍ ኢለሉ ዝነበርኩ ምንጻፍ ብምትንሳእ እናፈራሕኩ ናብቲ ማዕጾ ኣምራሕኩ። ግብ ዝበለ ጸልማት ብምንባሩ ደፊረ ክወጽእ ኣይከኣልኩን። ዓው ኢለ ድየ ትሒተ ብዘይ ርድኣኒ ድምጺ ጸዋዕኩዎ፣ መልሲ ግን ኣይነበረን። ናብቲ ኣስካላ እግረይ ሰዲደ ክረግጽ ምስ በልኩ፡ ገለ ነገር ከም ዝኾንኩ ተረድኣኒ። ብድሕሪኡ፡ "ዱብ" ዝብል ድምጺ ሰማዕኩ። ነብሰይ ብድንዝዙ፡ የማናይ ጉድነይ ከቐንዝወኒ ጀመረ።

ሜሪ ማና - ቪላጆላ

18

ሓምለ 2024

5:00 ድ.ቐ.

- ኣስመራ

"እምኒ ፈንቂልካ ትፈልጥዶ?" ሓተትኩዎ ተገቲረ። ከም ዘይፍልጥ ርእሱ ብምንቕናቕ መለሰለይ፡ ኣዒንቱ ኣብተን ኣጻብዕተይ እናተኸለ። "እሞ ነቲ ምስባር ዝኣበዮም ከውሒ እንታይ ብምግባር ከም ዘለምልሙዎ'ኽ?" ሕጂ'ውን እንዶ የብሉን።

"ጉድጓድ ፍሒርካ'ኸ ተፈልጥዶ?" ብርእሱ ብእወታ መለሰለይ፣ ሕጂ'ውን በተን ልምሉማት ኣእዳወይ እተገረመ እናመሰለ። "እሞ ምኽንያት ዝተረርም መሬትከ ከመይ ገይሮም ይኹዕቱዶ ትፈልጥ ኢኻ?" ኖኖእ ዘስምዕ ብርእሱ ነቕነቐ።

"ንሓደ ኀቦ ኣብ ምእላይከ ተሳቲፍካ ትፈልጥዶ?" ሕጂ'ውን ብኣሉታ መለሰ። "እሞ ኀቦ ኣብ ሓደ ግዜ ዓረም ኣቢልካ ከም ዘይእለስ እንዶ ይህሉወካ ይኸውን እምበር?" ተዓኒደ ከም እተደናገረ።

"በልስከ ንላሕሚ'ኸ ሓሊብካ ትፈልጥዶ?" ሕጂስ ክሓርቕ ዝደለየ ይመስል። ዓይንቱ ክፈጣ ጀሚረን። ሰብ ዘይምፍላጡ ከሕርቖ ከሎ ክኸፍእ ጉድ'ዩ፣ ብሓቂ ዝተናሸወ ኩይኑ ግዲ'ዩ ዝስመዖ። "እሞ ላሕሚ ክትሓልብ ከለኻ ንጡባ ከመይ ገይርካ ተለምልሞ'ውን ኣይትፈልጦን ኢኻ ማለት'ዩ?" ኣይመለሰለይን። ኣነ ግን ክብሎ ዝደለኹ ነይሩኒ። "በል መዓልቲ መዓልቲ ኣይትመላለስ። ናይዚኣን መልሲ ምስ ረኺብካ ረኺበኒ።

ብሌን ግርማይ

ኣትሃውኽኒ

ጽሙእ ባህገይ
ክረዊ ዝፈቱ፡
በሪሁ ጸልሚቱ
ንሰኻ ትጽቢቱ፣
እንተ ወርሐ - ዋላ እንተ
ነውሐ
እናፍቐካ'ንድየ ኣነ ወግሐ
ጸብሐ!
ሃንቃ ሃንቃ ስምዒት
ናፍቖት ኰርኵሩ፡
ከየውድቐኒ ፈሪሀ
ንትምክሕተይ ስዒሩ፣
ኣብዛ ናተይ...
ናይ ጸወታ ባሕሪ
ዝደመቐት ብጸወታ ፍቕሪ
ኣይትሃውኽኒ ጥራይ...
ንስኻ ኢኻ በኹሪ።

***

ሜሪ ማና /መጋቢት 2007/

ስፖርት

ሊድያ በረኸት

ሃገራዊ ፌደረሽን ኵዕሶ እግሪ ኤርትራ፡ ሓፈሻዊ ጉባኤ ኣቃኒዑ

ሃገራዊ ፌደረሽን ኵዕሶ እግሪ ኤርትራ፣ ሓፈሻዊ ጉባኤኡ ብቐዳም 31 ግንቦት ኣብ ሰዓታት ቅድሚ ቐትሪ ኣብ ኣደራሽ ሃ/ኮ/ስ/ኤ ኣቃኒዑ።

ኣብቲ ኮምሽነር ኮሚሽን ባህልን ስፖርትን ኤርትራ ኣምባሳደር ዘመደ ተኽለ፡ ሓላፊ ምክትታል ሃገራዊ ፌደረሽን ኦሎምፒክ ኤርትራ ኮ/ል ሰለሙን ስዩም፡ ኣብ ማሕበር ኵዕሶ እግሪ ዓለም (ፊፋ) ሓላፊት ምዕባለ ኵዕሶ እግሪ ሰሜንን ምብራቕን ኣፍሪቃ ወ/ት ኣብጋደል ሃደለ ሚካኤል፡ ፈጻሚ ዳይረክተር ቤት ምኽሪ ማሕበራት ኵዕሶ እግሪ ምብራቕን ማእከላይን ኣፍሪቃ (ሴካፋ) ሚስተር ኣውካ ጌቸዮ፡ ኣባላት ሓፈሻዊ ጉባኤን ኣባላት ማሕበረሰብ ኵዕሶ እግሪ ኤርትራን ዕዱማትን ዝተረኽቡሉ ሓፈሻዊ ጉባኤ፡ ኣምባሳደር ዘመደ ተኽለ፡ ከምዝኣም ዓይነት ርክባት ንምዕባለ ኵዕሶ እግሪ ኤርትራ ዓቢ ተራ ዘለዎ ምዃኑ ኣበሪሁ። ብዘወሳኺ’ውን ኣምባሳደር ዘመደ፡ እዚ ሓፈሻዊ ጉባኤ ንሃገራዊ ፌደረሽን ኣብ መጻኢ ኣብ ስርሑ ዝሕግዞ ሓሳባት ከበርክተሉ ለበውኡ ኣቕሪቡ።

ቀጺሉ ፕረዚደንት ሃገራዊ ፌደረሽን ኵዕሶ እግሪ ኤርትራ ኣቶ/ጳውሎስ ወ/ሃይማኖት፡ ነቲ ሓፈሻዊ ጉባኤ ዝምልከት ሓጺር ቃል ኣሰሚዑ። ኣቶ ጳውሎስ፡ ኩሉን ኣብ ሃ/ፌ/ኵ/እግሪ ኤርትራ ዝጥርኑፉ ክፍልታት፡ ኣብ ዓመት 2024 ዝተፈጸሙ ንጥፈታት ብምግላጽ፡ ዝዓበየ ኣጀንዳ ናይቲ ስሩዕ ሓፈሻዊ ጉባኤ ዝኾነ ምምሕያሽ ቅዋም ኣመልኪቱ ድማ፡ እቲ ዝጸንሐ ቅዋም ኣብ 2008 ዝተነድፈ ኮይኑ ዳግም ምምሕያሽ ክግበረሉ ዝተደልየ ምኽንያት፡ ሕጋውያን መሰረታት ብምኽታል ንመሓወር ምሕደራ ምስ እዋናዊ ኣካይዳ ፊፋን ካፍን ንምትእስሳር፡ ከምኡ’ውን ኣብ ምምሕዳር ስፖርት ብሉጻት ልምድታት ንምውህሃድ ምዃኑ መብርሂ ሂቡ። ምንዳፍ ናይዚም ሓደስቲ ቅዋማውያን ሕግታት፡ ብሕጊ ፊፋ፡ ካፍ ከምኡ’ውን ብኣዋጅ ስፖርት መንግስቲ ኤርትራ ተመሪሒ፡ ካብ ካልኣት ዘመናዊ መሓወር ምሕደራ ብዓወት ዝተግበራ ሃገራዊ ማሕበራት ኵዕሶ እግሪ እውን መወከሲታት ከምዝወሰደ ብምግላጽ፡ እዞም ዝተመሓየሹ ሕግታት ሃ/ፌ/ኵ/እግሪ ኤርትራ ንጥፈታቶም ንምምጋም፡ ብደሆታት ንምትግታን ከምኡ’ውን ንመጻኢ ዝኸውን ስትራተጂካዊ ኣንፈት ብሓባር ንምውሓስ ከም ዝተጠቐምሉ ብምርዳእ፡ ንኹሎም ኣባላት ሓፈሻዊ ጉባኤን ተሳተፍትን ምስጋናኡ ኣቕሪቡ።

ብድሕሪኡ፡ ኩሉን ኣብ ትሕቲ ሃ/ፌ/ኵ/እግሪ ዝጥርኑፉ ክፍልታት፡ ኣብ ዓመት 2024 ዝተፈጸሙ ስርሓት ብሓፈሻ፡ ንዝጨበጥኡ ዓወታት፡ ዘጋጠመን ብደሆታትን ናይ መጻኢ ወጥናተንን ዝምልከት ብቪድዮ ዝተሰነየ ጸብጻባት ኣቕሪበን። ኣብ መወዳእታ ዝቐረበ መደብ፡ ምምሕያሽ ቅዋም ሃ/ፌ/ኵ/እግሪ እዩ። ዝተመሓየሸ ቅዋም ሃ/ፌ/ኵ/እግሪ ብወከልቲ ኣባላት ዝተዋህበ ብምሉእ ድምጺ ክጸድቕ ውሳነ ሓሊፉ። እዚ ኣብቲ ጉባኤ ዝጸደቐ ዝተመሓየሸ ቅዋም ሃ/ፌ/ኵ/እግሪ ካብ ዕለት 1 ኑሓሰ 2025 ጀሚሩ ተግባራዊ ክኸውን’ዩ።

ኣብ መዛዘሚ፡ ርእይቶታት ወከልቲ ፊፋን ካፍን ሴካፋን ምስ ቀረበ፡ ሓላፊ ምክትታል ሃገራውያን ፌደረሽናትን ሃገራዊ ኦሎምፒክ ኤርትራ ኮ/ል ሰለሙን ስዩም ናይ መዕጸዊ ቃል ድሕሪ ምሃቡ፡ ሃገራዊ ፌደረሽን ኵዕሶ እግሪ ኤርትራ፡ ንኣስታት ሓሙሽተ ሰዓታት ዝቐጸለ ስሩዕ ሓፈሻዊ ጉባኤ ብዓወት ዛዚሙ።

ሃገራዊ ውድድር ኣትሌቲክስ ተዛዚሙ

ሃገራዊ ፌደረሽን ኣትሌቲክስ ኤርትራ፣ ዓመታዊ ዘካይዶ ውድድር ትራክን ፊልድን፡ ካብ ዕለት 29 ግንቦት ክሳብ 01 ሰነ ኣብ ኣስመራ ስታድዩም ብዘካይዶ ውድድራት ተዛዚሙ።

ኣብዚ ውድድር ጸብለል ኢላ ዝተራእየት ዞባ ማእከል ኮይና፡ ኣብ ትሕቲ 18 ብደቂ-ተባዕትዮ፡ ኣብ ትሕቲ 20 ድማ ብኽልቲኡ ጾታ ጉብለል ክትከውን ክኢላ። ዞባ ደቡብ እውን ኣብ ትሕቲ 18 ደቂ-ኣንስትዮ ኣብ ናይ 10 ኪሜ ጉብለል ኮይና። ናይ ጽርግያ ውድድር ካብ ደቂ-ተባዕትዮ የብል ዘርኢት፣ ካብ ደቂ-ኣንስትዮ ድማ ዶልሺ ተስፉ ቀዳሞት ወጺኦም።

ብሓፈሻ ኣብቲ ተወጢኑ ዝነበረ ግዜ ኣብ ትሕቲ 18 ዓመት፡ ሽዱሽተ ደቂ-ኣንስትዮ ዝርከብኦም 13 ኣትሌታት ጸቡቕ ግዜ ኣመዝጊቦም።

እዞም ተኣኪቦም ኣትሌታት ምፍራዮም፡ ጸቡቕ ኣንፈት ወሰኽ ብቑዓት ኣትሌታት ከም ዘሎ ዘእንፈተ’ዩ። ዝ ግዜ’ዚ ንዝዘረሙ ኣትሌታት ዘሰልጥኑ ዓለምቲ እውን ተሸሊሞም።

ብሓፈሻ እዚ ውድድር፡ ጸቡቕ ናይ ውድድር መንፈስ ከም ዝተራእየን ምስ ዝሓለፈ ዓመታት ክነጻጸር ከሎ እውን ብዝለለ ተሳተፍቲ ከምዝነበሮን ህዝባዊ ርክባት ሃገራዊ ፌደረሽን ኣትሌቲክስ ሓቢሩ።

ኣብዚ ውድድር ብዘይካ ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ፡ ኩለን ዞባታት ሱታፌኤን ከምዘረጋገጻ ዝፍለጥ ኮይኑ፡ ናይ ትሕቲ 18 ዓመትን ትሕቲ 20 ዓመትን ከምኡ’ውን ናይ 10 ኪሎሜተር ነጻ ዕድመ ዘጠቓልል ውድድር ተኻይዱ። ብዘሊ ተሳተፍቲ ትሕቲ 18 ዓመት፡ 85 ደቂ-ኣንስትዮ ዝርከብኦም 208 ተሳተፍቲ ክኾኑ ከለዉ፡ ናይ ትሕቲ 20 ዓመት ድማ፡ 110 ደቂ-ኣንስትዮ ዝርከብኦም 270 ኣትሌታት ዘጠቓለለ ነይሩ።

ዋንጫ ናጽነት ኵዕሶ ሰኪዕት ዞባ ማእከል ተዛዚሙ

ሲቲ ሰንተር ብደቂ-ኣንስትዮ፡ ምምሕዳር ኣርባዕተ ኣስመራ ድማ ብደቂ-ተባዕትዮ ዋንጫ ናጽነት ዓቲረን

ብምኽንያት መዓልቲ ናጽነት ክካየድ ዝቐየየ ግጥማት ኵዑሶ ሰከዕት ዞባ ማእከል፡ ብሰንበት 1 ሰነ ኣብ ሰዓታት ቅድሚ ቀትሪ ኣብ ሜዳ ቦቐፊልያ ኣስመራ ብደምቀት ተዛዚሙ።

ኣቐዲመን ናብ ሜዳ ዘምርሓ ጋንታታት ደቂ-ኣንስትዮ ደንደንን ሲቲ-ሰንተርን እየን። እዘን ክልተ ጋንታታት ካብ ምጅማር ጸወታ ኣትሒዘን ህልኽ ዝመልኦ ጸወታ እየን ኣንጸባሪቐን። ኣብ መወዳእታ ድማ ጉዳይም ተጻውትቲ ጋንታ ሲቲ-ሰንተር ኣብ ልዕሊ መንእሰያት ተጻወትቲ ክለብ ደንደን ብበሬሕ 47-ብ34 ብምዕዋተን ዓባይ ዋንጫን ወርቂ መዳልያን ተሸሊመን።

ድሕሪዚ፡ ተዓዘብቲ ብዝንቀውታ ዝተጸበይዎ ጸወታ ጋንታታት ደቂ-ተባዕትዮ እዩ ቀጺሉ። እታ ኣብዚ ዓመት ውድድር ሻምፕዮና ኵዕሶ ሰኪዕት ዞባ ማእከል ከይተሳዓረት ትግስገስ ዘላ ኣብ ጸቡቕ ቁመና እትርከብ ክለብ ምምሕዳር ኣርባዕተ ኣስመራ ምስ ሲቲ-ሰንተር እያ ተራኺባ። ጋንታ ምምሕዳር ኣርባዕተ ኣስመራ ድማ ብጸቢብ ወጽኢት 60-ብ57 ብምዕዋት ተሸላሚት ዓባይ ዋንጫን ወርቂ መዳልያን ክትከውን በቒዓ። ኣብቲ ኢጋጣሚ፡ ወናኒ ክለብ ቦቐፊልያ ፒዛርያን ፋሲት ፋድን ኣቶ ፊሊሞን ብርሃ (ፊሊ)፣ ቀዳሞት ንዝወጻ ጋንታታት ደቂ-ተባዕትዮን ደቂ-ኣንስትዮን ድራር ጋቢዞወን።

ከረን - ሻምፕዮን ቀዳማይ ዲቪዥን ኩዕሶ እግሪ ፈሊሙ

15 ጋንታታት ደቂ-ተባዕትዮ ዘሳተፍ ሻምፕዮን ቀዳማይ ዲቪዥን ኵዕሶ እግሪ ከተማ ከረን፡ ብቐዳም 31 ግንቦት፡ ኣብ ስታድዩም ከረን ክልተ ግጥማት ብምክንጋድ ብወግዒ ፈሊሙ።

ፈለማ ናብ መድረኽ ዘምርሓ ጋንታታት ላልምባ ምስ ሻን እየን። ኣብ ፈለማ ክልተ ደቓይቕ፡ ጋንታ ላልምባ ፈላሚት ሽቶኣ ብመንገዲ ካልድ ተምዓዎ ብምቑጻር ንጸወታ ኣወዓወዐየ። ጸወታ እናሓየለ ኣብ ዝኸደሉ፡ ጋንታ ሻን ድሕሪ 10 ደቓይቕ ካብ ተጻዋታያ ናትናኤል የማነ እተመዝገበት ሽቶ ረኺባ። ጸሓንውን ክልቲአን ጋንታታት ሓሓንቲ ሽቶ ወሰኻ፡ ጸወታ ብማዕረ ክልተ ብኽልተ ኣብ ዝቐጸለሉ፡ ጋንታ ላልምባ ክልተ ሽቶ ብምውሳኻ ንዕረፍቲ 4-ብ2 ተፈላልየን። ድሕሪ ዕረፍቲ፡ ጸወታ ረሰኡ ኣዚዩዱ ቀጺሉ። ጋንታ ሻን ብዙሓት ከዓሰሱ እኳ እንተኸሰረት፡ ሽቶ ክትወስኽ ግን ኣይተጸገመትን። ኣብ ማብል 60 ደቒቕ ሳልሰይቲ ሽቶ ረኺባ። ድሕሪኡ ዝተመዝገበ ሽቶ ብዘይምንባሩ ግን፡ ጸወታ ብዓወት ላልምባ 4-ብ3 ተዛዚሙ።

ቀጺለን ኣብ ሜዳ ዝተረኽባ ጋንታታት፡ ሕውትትን ግዝጊንዳን እየን። ቀዳማይ እብረ ናይዚ ግጥም፡ ዝኾነ ሽቶ ዘይተመዝገበሉ፡ ሓያል ምትህልላኽ ዝመልኦን ኣብ መስመር ምክልኻል ዘድሃበን ነበረ። ኣብ ካልኣይ እብረ ኣብ መጀመርታ ደቓይቕ ብማጠኑ ፈተነታት ተራእዩ፡ ዝተራእየ ለውጢ ግን ኣይነበረን። ጸወታ ክዛዘም ርብዒ ሰዓት ምስ ተረፎ ግን ካብ ጋንታ ሕውትት ሻም ንገሱ ንጋንትኡ ቦኽሪ ሽቶ ብምምዝጋቡ፡ ጸወታ ብዓወት ሕውትት 1-ብ0 ተዛዚሙ።

እዚ ግጥማት፡ ሻምፕዮን ከተማ ከረን ንምልላይን ብሉጻት ናይ ሊግ ተጻወትቲ ንምፍራይን ዝዓለመ’ዩ።

ሻምፕዮን ኵዕሶ መርበብ ዞባ ማእከል ናብ ስሩዕ ውድድራቱ ተመሊሱ

ሻምፕዮን ኵዕሶ መርበብ ዞባ ማእከል፡ ናብ ስሩዕ ውድድራቱ ብምምላሱ፡ ብቐዳም 31 ግንቦት ኣብ መንጎ ዝተፈላለያ ጋንታታት ክልቲኡ ጾታ ግጥማት ኣካይዱ።

ፈለማ ግጥማተን ዘካየዳ ጋንታታት ደቂ-ኣንስትዮ መኾተ ምስ ሰምረት እየን። መኾተ ንመጋጥምታ ሰምረት 25-ብ21፡ 25-ብ21ን 25-ብ09 ብዘኾነ ወጽኢት 3-ብ0 ረቲዓታ።

ኣብ ጋንታታት ደቂ-ተባዕትዮ ድማ፡ ሓይሊ ኣየር ምስ ኢራብ ተራኺበን። እዚ ጸወታ ሓያል ምትህልላኽ ዝበሮ ኮይኑ፡ ኣብ ቀዳማይ ሴት ጸወታ ሓይሊ ኣየር 25-ብ15 ንመጋጥምታ መሪሓቶ። ኣብ ዝሰዓበ ክልተ ሴት ድማ፡ ጋንታ ኢራብ 25-ብ12/25-ብ11 ብምዕዋት ንጸወታ ክትመርሖ ተራእያ። ኣብ መዛዘሚ ዝነበረ ክልተ ሴት ግን ሓይሊ ኣየር ተወዲቦም ብምቕራብ 25-ብ21/18-ብ16 ብምርታዕ ንጸወታ 3-ብ2 ተዓወቱሉ።

ሰንበት 1 ሰነ ድማ ናይ ካልኣይን ሳልሳይን ዲቪዥን ጸወታታት ተኻይዱ። ኣብ ጸወታ ካልኣይ ዲቪዥን፡ ባሕቲ መስከረም ንማስተር፡ ሕውትት ንዕዲጋ ሓመሴ፡ ኣዳል ንዲያእ 2-ብ0 ክስዕረአን ከለዋ፡ ፍትሒ ድማ ንዲያእ 2-ብ1 ሰዒራታ።

ሻምፕዮን ኵዕሶ መርበብ ዞባ ማእከል ሓሙሱ ቀዳምን ሰንበትን እውን ክቕጽል’ዩ። ሓሙስ ካብ ሰዓት 7:00 ቅ.ቀ. ጀሚሩ ኣብ ናይ ደቂ-ኣንስትዮ፡ ሰምረት ምስ ሓሪና፡ ሓይሊ ኣየር ምስ ሳዋ ክጋጠማ እየን። ከምኡ’ውን ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ኢራብ ምስ ሳዋ ክጋጠማ እየን።

ቀዳም 7 ሰነ ብተመሳሳሊ ካብ ሰዓት 7:00 ድ.ቀ. ዝፍለም ግጥማት ናይ ጋንታታት ደቂ-ኣንስትዮ፣ ሓይሊ ኣየር ምስ መኾተ፡ ሓሪና ምስ ሰሓት ክካየዳ እየን። ኣብ ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ድማ ሓሪና ምስ ዓምበርበብ ክራኸባ እየን።

ሰንበት 8 ሰነ እውን ካብ ሰዓት 1:00 ድ.ቀ. ኣትሒዙ፡ ካብ ሳልሳይ ዲቪዥን፡ ሓድነት ምስ ደምባሰምባ፡ ንስሪ ምስ ደምባሰምባ፡ ጋሻፍሒ ምስ ኣዳል፡ ዲያእ ምስ ዕዲጋ-ሓመስ ግጥማተን ከካይዳ እየን።

ዜና ዓለም

ሸዊት ተኽለ

ቱርኪ፡ ሩስያን ዩክሬንን ዳግማይ ክዛተያ ትጽውዕ

ፕረዚደንት ቱርኪ ረሲፕ ጣይብ ኤርዶጋን፡ ከም መቐጸልታ ናይ'ቲ ኩናት ዩክሬን ደው ንምባል ዝግበር ዘሎ ጻዕሪ፡ ኣብ መንጎ መራሕቲ ኣመሪካ፡ ሩስያን ዩክሬንን ናይ ዘተ ኣኼባ ንምእንጋድ ድልውነቱ ደጊሙ ገሊጹ።

ኤርዶጋን ነዚ ዝገለጸ ወከልቲ ሩስያን ዩክሬንን ዝሓለፈ ሰኑይ ኣብ ከተማ ኢስታንቡል - ቱርኪ ተራኺቦም ምሩኻትን ሬሳታት ወተሃደራትን ንምልውዋጥ ኣብ ስምምዕ ድሕሪ ምብጽሖም እዩ።

ይኹን'ምበር፡ ሩስያን ዩክሬንን ኣብ'ዚ ናይ ሕጂ ርክበ'ውን እንተ ኾነ፡ ኣብ 2022 ጀሚሩ ዝቐጸለ ዘሎ ደማዊ ኲናት ዘላቒ ፍታሕ ኣብ ምርካብ ክረዳድኣ ኣይከኣላን።

ኤርዶጋን ኣብ ዘለዎ መግለጺ፡ "መራሕቲ ሩስያን ዩክሬንን ከምኡ'ውን ዶናልድ ትራምፕ ናብ ቱርኪ ብምምጻእ፡ ብዛዕባ ምቁራጽ ኩናት ዩክሬን ክዘራረቡ እዩ ትምኒተይ" ድሕሪ ምባል፡ እቶም መራሕቲ ኑቲ ዕድመ ክቕበልዎ ዘለዎ ተስፉ ገሊጹ።

ንሱ ወሲኹ፡ ሃገሩ ኑቲ ዝሓለፈ ሰኑይ ኣብ ኢስታንቡል ኣብ መንጎ ክልቲኦም ወገናት ዝተኻየደ ቀጥታዊ ዝርርብ ሰዒቡ፡ ከም'ዚ ዓይነት ርክብ ንምምችቻእ ኣድላዪ ዝበሎ ስጉምቲ ክወስድ ምኳኑ ገሊጹ።

ብዘይካ'ዚ፡ ኤርዶጋን እቲ ናይ ሰኑይ ዝርርብ ኣብ ምፍታሕ እቲ ግጭት ሓደ ስጉሚ ንቕድሚት ምኳኑ ኣብሪሁ።

ኣብ'ቲ ልዕሊ ሓደ ሰዓት ዝወሰደ ዝርርብ፡ ሩስያን ዩክሬንን ብዘይካ ሬሳታት ናይ'ቶም ኣብ ውግእ ዝሞቱ 12 ሽሕ ወተሃደራት ናይ ክልቲኡ ወገን፡ ብኸቢድ ዝተጎድኡን ትሕቲ 25 ዓመት ዝዕድሚኦም ምሩኻት ኩናትን እውን ክለዋወጡ ከም እተሰማምዑ፡ መንግስቲ ዩክሬን ሓቢሩ።

ቢል ጌትስ፡ ዝበዝሐ ክፋል ሃብቱ ንኣፍሪቃ ክህብ ቃል ኣትዩ

መስራቲ ኩባንያ ማይክሮሶፍት ዝኾነ ኣመሪካዊ ብዑል ሃብቲ ቢል ጌትስ፡ ዝበዝሐ ክፋል ካብ ዘውንኖ ሃብቲ ኣብ ዝቕጽሉ 20 ዓመታት ኣብ ምምሕያሽ ኣገልግሎታት ጥዕናን ትምህርትን ኣፍሪቃ ከም ዘውዕሎ ገሊጹ።

እቲ ወዲ 69 ዓመት ብዑል ሃብቲ፡ "ኣፍሪቃውያን ጥዑያትን ዝተማህሩን እንተ ኾይኖም፡ ነፍሲ ወከፍ ኣፍሪቃዊት ሃገር ናብ ብልጽግና ኣብ ዘወስድ መንገዲ ክትህሉ ትኽእል እያ፡" ኢሉ።

ጌትስ ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ ኣብ ዘለዎ ሓበሬታ፡ ክሳብ 2045 ኣብ ዘሎ ዓመታት፡ ካብ'ቲ 200 ቢልዮን ዶላር ክበጽሕ ትጽቢት ዘለዎ ሃብቱ፡ ኑቲ 99 ሚእታዊት ክልገሶ ምኳኑ ኣፍሊጡ ነይሩ።

"ኣብ ዝሓለፈ እዋን ሃብተይ ኣብ ዝቕጽሉ 20 ዓመታት ክወሃብ

ቃል ኣትየ ነይረ። ዝበዝሐ ናይቲ ወፈያ፡ ኣብ'ዚ ኣብ ኣፍሪቃ ንዘጋጥሙ ብድሆታት ንምፍታሕ ኣብ ምሕጋዝ ክውዕል'ዩ" ክብል ኣብ ቤት ጽሕፈት ሕብረት ኣፍሪቃ ኣብ ዝሰመዮ መደረ ገሊጹ።

ፕረዚደንት ኣመሪካ ዶናልድ ትራምፕ፡ ከም ኣካል ናይ'ቲ 'ቀዳምነት ኣመሪካ' ዝብል ፖሊሲኡ፡ ኤች.ኣይ.ቪ. ኤይድስ ንዘለዎም ሕሙማት ዝወሃብ ደገፍ ሓዊሱ ንኣፍሪቃ ዝሀብ ዝነበረ ሓገዝ ብምቁራጹ፡ ብዛዕባ መጻኢ ክንክን ጥዕና ኣፍሪቃ ስክፍታታት ኣለዓዒሉ ጸኒሑ እዩ።

ቢል ጌትስ እቲ ንሱ ዝምውሎ ትካል ረድኤት (ጌትስ ፋውንዴሽን)፡ መጻኢታዊ ክንክን ጥዕና ኣፍሪቃ ኣብ ምምሕያሽ ኣተኩሩ ከም ዝጸንሐ እዩ ገሊጹ ዘሎ።

ይኹን'ምበር፡ ገለ ነቐፍቲ፡ ቢል ጌትስ ንጉዳይ ሰናይ ካብቲ ክኸፍሎ ዝግብኦ መጠን ግብሪ ንምህዳም ከም ዝጥቀመሉን ኣብ ልዕሊ ስርዓት ጥዕና ዓለም ደማ ዘይግቡእ ጽልዋ ከም ዘለዎን ይዛረቡ።

ቀ/ሚ ሞንጎልያ ስልጣኑ ለቒቑ

ቀዳማይ ሚኒስተር ሞንጎልያ ሉብሳናምስራይ ኦዩን-ኤርደኑ ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ ድሕሪ ዝተመስረተሉ ናይ ብልሽውና ክሲ ሰዒቡ፡ ደገፍ ባይቶ ድሕሪ ምስኣኑ ካብ ስልጣኑ ብፍቓዱ ከም ዝወረደ፡ ባይቶ ናይ'ታ ሃገር ዝሓለፈ ሰሉስ ኣፍሊጡ።

ኣብ ጥሪ 2021 ቀዳማይ ሚኒስተር ኮይኑ ዝተመርጸን ኣብ ሓምለ 2024 ድማ ኣብ ምርጫ ዳግማይ ዝተዓወተን ኦዩን-ኤርደኑ ኣብ ውሽጢ'ዚ ዝመጽእ 30 መዓልታት ንዕኡ ዝትክእ ሰብ ክሳብ ዝምረጽ ግዝያዊ ቀዳማይ ሚኒስተር ኮይኑ ክቕጽል እዩ።

ኦዩን-ኤርደንን ስድራኡን ብልሽውና ከም ዝፈጸሙ ዝኸሰሱ ሞንጎላውያን፡ ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ ኣብ ኡላንባታር - ርእሰ ከተማ ናይ'ታ ሃገር ንሰሙናት ዝቐጸለ ተቓውሞ ድሕሪ ምክያዶም፡ ኣብ'ታ ሃገር ፖለቲካዊ ቅልውላው ተኸሲቱ ምጽንሑ ይፍለጥ።

ኦዩን-ኤርደኑ ብዛዕባ ስንብታኡን ብዛዕባ'ቲ ዝተመስረተሉ ክሲታት ብልሽውናን ኣመልኪቱ ርእይቶ ንኽህብ ንዝቐረበሉ ሕቶ ዛጊት መልሲ ኣይሃበን።

ይኹን'ምበር፡ ኦዩን-ኤርደኑ ኣብ ምቅላስ ብልሽውና ጽኑዕ ምንባሩን ኣብ ክንዲ ኣብ ማሕበራውን ፖለቲካውን ጉዳያት ግን ኣብ ዓበይቲ ፕሮጀክትታት ዝያዳ ኣተኩሩ ከም ዝነበረ እዩ ዝምጉት።

ኣመሪካ - ኣብ ግዜ ምምሕዳር ጆ ባይደን ዝተፈጸመ ጉድ ይቃላዕ

ቤት ጽሕፈት ቤተ መንግስቲ ኣመሪካ (ዋይት ሃውስ)፡ ኣብ 2023 ኣብ ግዜ ምምሕዳር ጆ ባይደን ኣብ ክፍለ ሃገር ኦሃዮ - ምብራቕ ፍልስጤም ኣብ ዝተባህለ ከባቢ ምስ ዘጋጠመ ምፍሳስ መርዛም ኬሚካላት ብዝተኣሳሰር፡ ኣብ ህዝቢ ክወርድ ዝኽእል ከቢድ ሓደጋታት ጥዕና ክሽፍን ከም ዝፈተነ ሓደ ተጣባቒ ጉጅለ ኣቃሊዑ።

ዋይት ሃውስ ኮነ ኢሉ ምስ ዝተጎድኡ ነበርቲ ርክብ ከይግበርን ሓቀኛ ስፍሓት ናይ'ቲ ሓደጋ ከይቃላዕ ክሽፈንን ከም ዝመረጸ እዩ እቲ ጉጅለ ዘረድኣ።

ብ3 ለካቲት 2023፡ 'ኖርፎልክ ሳውዘርን' ዝተባህለ ጋዝን ካልኦት

መርዛማት ኬሚካላትን ዝጸዓነት ባቡር ኣብ ምብራቕ ፍልስጤም መስመራ ድሕሪ ምስሓታ፡ ጸዓናቶ ዝነበረት ሓደገኛ ኬሚካላት ናብቲ ኣብ ጥቓኣ ዝነበረ መስመር ማይ ምፍሳሱ ጸብጻባት የመልክቱ።

ድሕሪ ሓያሎ ኣዋርሕ፡ ኤጀንሲ ሓለዋ ከባቢ ኣመሪካ ንወጻኢት ምክትታል ኣየርን ማይን ብምጥቃስ፡ ነበርቲ ናይ'ቲ ከባቢ ኣብ ሓደጋ ከም ዘየለዉ ብግልጺ ኣዊጁ ነይሩ።

እዚ ሰዒቡ፡ ፕረዚደንት ባይደን ናብ'ቲ ቦታ ሓደጋ ከይበጽሐ ኑቲ መግለጺ ምሃቡ፡ ንኽብደት ናይቲ ሓደጋ ኣቃሊልካ ምርኣይ ምኳኑ ካብ ሓያሎ ወገናት ነቐፌታ ኣጋጢምዎ ምንባሩ ይዝከር።

ቡቲ ሽዑ ዘጋጠመ ምፍሳስ መርዛም ኬሚካላት፡ ኣብ'ቲ ዞባ ሕማም መንሽሮን ካልእ ን20 ዓመታት ሕክምናዊ ክትትል ዘድልዮ ሓደጋታት ጥዕናን ከስዕብ ከም ዝኽእል እዩ ዝሕብር ዘሎ።

ፓኪስታን - ልዕሊ 100 እሱራት ካብ ቤት ማሕቡስ ሃዲሞም

ኣብ ፓኪስታን - ከተማ ካራቺ ድሕሪ ዘጋጠመ ምንቅጥቃጥ ምድሪ፡ ንምዝላኡ ካብ'ቲ ሓደጋ ንምድሓን ካብ ሸሊታቶም ክወጹ ዝተፈቐደሎም ልዕሊ 100 እሱራት ካብ'ቲ ቤት ማእሰርቲ ከም ዘምለጡ ተሓቢሩ።

ላዕለዋይ ብዑል ስልጣን ፖሊስ ፓኪስታን ኣብ ዘለዎ ሓበሬታ፡ እቶም ኣብ ተራ ገበናት ተዋፊሮም ዝጸንሑ 216 እሱራት፡ ኣብ ከተማ ካራቺ ኣውራጃ ሲንድ ካብ ዝርከብ ቤት ማእሰርቲ ከም ዝሃደሙ፡ ብምሕባር፡ ካብዚ'ኦም እቶም 78 ዳግማይ ከም ዝተታሕዙ ኣረዲኡ።

ንሱ ወሲኹ፡ ኑቶም እሱራት ንምሓዝ ኣብ ዝተጉበረ ተኹሲ ሓደ እሱር ክመውት እንከሎ፡ ሰለስተ ሓለፍቲ ጸጥታ ድማ ከም ዝቖሰሉ ሓቢሩ።

ይኹን'ምበር፡ ፖሊስ ኑቶም ዝሃደሙ እሱራት ንምሓዝ ጻዕርታት የካይድ ከም ዘሎ ገሊጹ።

ሚኒስተር ወሽጣዊ ጉዳያት ኣውራጃ ሲንድ ብወገኑ፡ እቶም እሱራት ኣብ እዋን ምንቅጥቃጥ ምድሪ ንድሕነቶም ተባዚሎ ካብ ሸሊታቶም ድሕሪ ምውጽኦም ከም ዝምለጡ ገሊጹ።

ብዘይካ'ዚ፡ እቶም እሱራት ካብ'ቲ ሸሊታት ወጺኦ ኣብ ዝበዝሑሉ እዋን፡ ብሃንደበት ንኣባላት ጸጥታ ናይ'ቲ ቤት ማእሰርቲ ብምጥቃዕ ተኹሲ ከም ዝኸፈቱ ኣብሪሁ።

ኣብ ፓኪስታን፡ እሱራት ክፍረዱ ናብ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝምርሐሉ እዋን ክሃድሙ ሳሕቲ ከም ዘጋጥም ዝገልጹ ጸብጻባት፡ ኣብ ቤት ማሕቡስ መጥቃዕቲ ብምፍጻም ዝግበር ህድማ ግና ልሙድ ከም ዘይኮነ ይሕብሩ።

ኣብ ፓኪስታን ዝንቀሳቐስ ዕጡቕ ጉጅለ ጣሊባን ካብ 2013 ኣብ ሰሜናዊ ምዕራብ እታ ሃገር ኣብ ዝርከብ ቤት ማእሰርቲ ብዝፈጸሞ መጥቃዕቲ ልዕሊ 200 እሱራት ናጻ ካብ ዘውጽአ ንደሓር፡ ሓለዋ ኣብያተ ማእሰርቲ ናይ'ታ ሃገር ዝያዳ ተሪሩ ከም ዝጸንሐ'ዩ ዝሕብር።

ተረኛ ፋርማሲ	ዕለት	ጎደና	ቁ.ስልኪ
ፋርማሲ ገዛ ከኒሻ	04/06/2025	ጎደና ክሳድ ጉዋ 195 ከባቢ 2ይ ደረጃ ቤ/ት ይሳቕ ተወልደመድህን	08202877

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565